

UCHWAŁA NR XII/102/19
RADY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

z dnia 27 sierpnia 2019 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506. ze zm.)¹⁾ Rada Gminy Aleksandrów Kujawski uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXVI/219/17 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025", zmienia się załącznik "Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025" zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Aleksandrów Kujawski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Bartczak

Tr(100)-244

RADCA PRAWNY
Marcin Brzdęk

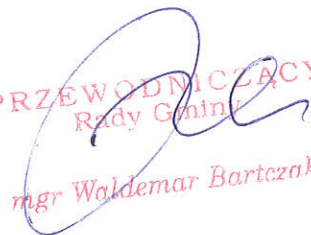
¹⁾ Zmiany niniejszej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1309.

UZASADNIENIE

Gmina Aleksandrów Kujawski opracowała Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025 (LPR). Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej, i/lub technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do dalszego zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji zorientowany jest na zdiagnozowanie obszarów gminy znajdujących się w sytuacji kryzysowej o najbardziej zdegradowanej strukturze, w tym społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej oraz określenie działań służących poprawie sytuacji tych obszarów, głównie w sferze społecznej, ale i w pozostałych sferach spośród wyżej wymienionych.

Lokalny Program Rewitalizacji będzie podstawą do ubiegania się o wsparcie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 na realizację zawartych w nim projektów infrastrukturalnych (twardych) i nieinfrastrukturalnych (miękkich).

Z powodu wystąpienia istotnych zmian dotyczących wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz ponownego przededagowania projektów z EFRR i EFS w Gminie Aleksandrów Kujawski należało przystąpić do poprawienia Lokalnego Programu Rewitalizacji, w związku z czym należało uchylić uchwałę Nr XXVI/219/17 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025"

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Bartczak

Lokalny Program Rewitalizacji

dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Aleksandrów Kujawski

AKTUALIZACJA LIPIEC 2019

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	4
Rozdział 2. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami.....	8
Rozdział 3. Obszar zdegradowany gminy.....	15
Rozdział 4. Obszar rewitalizacji gminy Aleksandrów Kujawski	28
Rozdział 5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	32
5.1 Służewo	33
5.2 Zduny	39
5.3 Plebanka	42
Rozdział 6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	44
Rozdział 7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.....	46
Rozdział 8. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	50
Rozdział 9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR	83
Rozdział 10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	87
Rozdział 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Rozdział 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	99
Rozdział 13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	101

Wstęp

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Powinna być prowadzona w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz w sposób skoncentrowany terytorialnie. Rewitalizacja powinna być prowadzona na rzecz interesariuszy rewitalizacji (w szczególności są to: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, podmioty prowadzące działalność gospodarczą i społeczną, JST z tego terenu) na podstawie programu rewitalizacji.

Niniejszy program rewitalizacji został zainicjowany oraz uchwalony przez Radę Gminy Aleksandrów Kujawski, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) i jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej i gospodarczej, zmierzającym do wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz do stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju. Ponadto stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program rewitalizacji zorientowany jest na zdiagnozowanie obszarów gminy znajdujących się w sytuacji kryzysowej o najbardziej zdegradowanej strukturze, w tym społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz określenie działań służących poprawie sytuacji tych obszarów, głównie w sferze społecznej, ale i w pozostałych sferach spośród wyżej wymienionych. Skuteczność procesu rewitalizacji będzie zależała od partycypacji społecznej, stąd też Lokalny Program Rewitalizacji opracowany został przy udziale mieszkańców, środowisk społecznych i gospodarczych oraz dzięki szeroko prowadzonym konsultacjom społecznym.

Uwzględniając fakt, że program rewitalizacji jest jednym z narzędzi realizujących strategię rozwoju gminy, a rewitalizacja powinna być elementem całościowej wizji rozwoju gminy, w rozdziale pierwszym wskazano na powiązania Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, w tym m.in. ze „Strategią Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2008-2020” oraz „Lokalną Strategią Rozwoju Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”.

W oparciu o przeprowadzoną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, w rozdziale drugim przedstawiono syntetyczną diagnozę gminy oraz zidentyfikowano jej główne problemy.

W rozdziale trzecim przedstawiono informacje na temat analizowanych wskaźników delimitacji dla poszczególnych miejscowości gminy oraz przedstawiono graficznie granice obszaru zdegradowanego.

W rozdziale czwartym przedstawiono graficznie granice obszaru rewitalizacji na tle całej gminy. Ponadto zawarta została w tym miejscu syntetyczna informacja na temat analizowanych kryteriów delimitacji dla poszczególnych terytoriów gminy.

W rozdziale piątym dokonano szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji. Przeprowadzono w tym miejscu analizę czynników i zjawisk kryzysowych. Ponadto określono skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały występujące w poszczególnych miejscowościach objętych działaniami rewitalizacyjnymi.

W pozostałej części programu określona została wizja stanu obszaru rewitalizacji i cele rewitalizacji oraz zaproponowane zostały przedsięwzięcia rewitalizacyjne, których realizacja służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych wcześniej celów.

Wszystkie dane, które zostały wykorzystane w poniższych analizach, zgodnie z zaleceniami Urzędu Marszałkowskiego, zostały zebrane przy pomocy Urzędu Gminy w Aleksandrowie Kujawskim, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim, Gminnego Zespołu Obsługi Szkół w Aleksandrowie Kujawski oraz strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego. Można zatem uznać, że analizowane dane są mierzalne, wiarygodne i możliwe do pozyskania w przyszłości, podczas monitoringu i oceny realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski.

Rozdział 1. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji odnosi się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów występujących na zdegradowanych obszarach gminy, uwzględniając kontekst regionalnych, ponadlokalnych oraz lokalnych dokumentów strategicznych, regulujących działania w przedmiotowym obszarze. Komplementarność z celami zawartymi w tych dokumentach wykazano w Tabeli 1 i 2.

Tabela 1. Nawiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategiczno - programowych na poziomie regionalnym i ponadlokalnym.

Nazwa dokumentu	Zgodność z założeniami dokumentu
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Aleksandrowskiego	Cel strategiczny 2. Zdrowie i zintegrowane społeczeństwo Cele operacyjne 2.4. Zmniejszenie odsetka osób korzystających z pomocy społecznej – efektywne formy aktywizacji osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem. 2.5. Stworzenie szerokiej oferty usług skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, w tym tworzenie nowych placówek pomocy społecznej. Cel strategiczny 3. Wysoka jakość kształcenia dostosowana do wymogów rynku pracy Cel operacyjny 3.6 Rozwój kompetencji kluczowych uczniów na wszystkich poziomach kształcenia
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Cel strategiczny - Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi Kategorie interwencji - wysoki poziom kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, sieć lokalnych placówek rozwoju społecznego, rozwój sektora NGO i kreowanie lokalnych liderów, dostosowanie bazy usług publicznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, baza dla sportu amatorskiego i rekreacji Cel strategiczny – Sprawne zarządzanie Kierunki działań – Rozwój organizacji pozarządowych, poprawa efektywności energetycznej Cel strategiczny – Tożsamość i dziedzictwo Kierunki działań – Zachowanie oraz promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Cel strategiczny I – Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu Cel strategiczny II – Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności różnego rodzaju usług społecznych Cel strategiczny III –Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym Cel szczegółowy 1.2 – Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel szczegółowy 3.2 – Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej
 Cel szczegółowy 4.1 – Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób starszych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategiczno - programowych.

Tabela 2. Nawiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategiczno - programowych na poziomie lokalnym.

Nazwa dokumentu	Zgodność z założeniami dokumentu
Strategia Rozwoju Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2011-2020	Kierunek priorytetowy: Kapitał ludzki i usługi publiczne Cel strategiczny II: Podnoszenie poziomu świadczonych usług publicznych Cele operacyjne: II.1 Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych w szkołach powiatowych II.2 Rozwój kultury fizycznej i sportu II.5 Promocja zdrowia i świadczenie wysokiej jakości usług zdrowotnych Kierunek priorytetowy: Gospodarka lokalna i infrastruktura techniczna Cel strategiczny III: Rozwój obszarów wiejskich i przedsiębiorczości rolniczej Cel operacyjny: III.1 Odnowa wsi Kierunek priorytetowy: Atrakcyjność turystyczna powiatu Cel strategiczny I: Wdrożenie profesjonalnej oferty turystycznej powiatu Cel operacyjny I.5 Intensyfikacja działalności kulturalnej, zachowanie tradycji lokalnych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie Aleksandrowskim na lata 2008-2018	Cel strategiczny nr 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży Cel operacyjny: 1.1 Rozwój systemu wspierającego wychowanie dzieci i młodzieży w rodzinie i środowisku pozarodzinnym Cel strategiczny nr 3: System rehabilitacji, aktywizacji i wsparcia osób niepełnosprawnych i starych Cel operacyjny: 3.5 Zapewnienie opieki i pielęgnacji osobom niepełnosprawnym i starym
Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2008-2020	Cel strategiczny I: Stworzenie na terenie gminy korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości sprzyjającej powstaniu nowych miejsc pracy oraz wspieranie procesów restrukturyzacji rolnictwa Cel operacyjny: I.4 Uporządkowanie przestrzenne gminy Cel strategiczny II: Zapewnienie wysokiego standardu życia mieszkańców gminy

	Cel operacyjny: II.1: Zapewnienie szerokiej oferty edukacyjnej, kulturalnej oraz rekreacyjno-sportowej II.2 Pobudzenie aktywności społecznej
Lokalna Strategia Rozwoju (Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”)	Cel szczegółowy nr 1 – Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej. Cel szczegółowy nr 3 – Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategiczno-programowych.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w aktualnie obowiązującą „Strategię Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2008-2020”, która została przyjęta uchwałą Rady Gminy z dnia 25.07.2008 r. Program ten pozwoli na realizację wielu celów, wynikających ze strategii rozwoju gminy, ponieważ jest odpowiedzią na zidentyfikowane w tej strategii problemy.

Na temat rewitalizacji traktuje również pkt. 2.10.1 Strategii „Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja gminy” (str. 18-19), który rewitalizację uznaje za ważną część myślenia o rozwoju gminy, szczególnie na obszarach problemowych. Zgodnie z zapisami w tym pkt., program rewitalizacji służy podniesieniu atrakcyjności danego obszaru dla aktualnych i obecnych podmiotów gospodarczych, mieszkańców, czy NGO, wsparciu rozwoju kapitału społecznego oraz podniesieniu jakości życia mieszkańców, a także restauracji zabytków. Wśród kierunków interwencji wymienia się rewitalizację obszarów zdegradowanych, ochronę krajobrazu i ładu przestrzennego na obszarach wiejskich, planowanie przestrzenne prowadzone z uwzględnieniem realizacji koncepcji osadnictwa zwartej, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, lokowanie nowych inwestycji, tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej, rozwój oferty osadniczej oraz oferty przemysłów czasu wolnego w oparciu o turystykę kulturową, aktywną, rekreacyjną. Program przyczyni się do nadania przestrzeniom zdegradowanym m.in. nowych funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych.

Rewitalizacja wzmocni obszary objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji, w tym m.in. poprzez rozwój aktywności społecznej, ożywienie gospodarcze, poprawę poziomu funkcjonalnego infrastruktury komunalnej, wzrost konkurencyjności obszaru rewitalizacji oraz zwiększenie zintegrowania inwestycji infrastrukturalnych skierowanych na rozwiązywanie

problemów społecznych i przyczyniających się do ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

Gmina Wiejska Aleksandrów Kujawski jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”, w której skład od 2014 roku wchodzi wszystkie gminy Powiatu Aleksandrowskiego. Lokalna Grupa Działania, w ramach swojej działalności, podejmuje inicjatywy stymulujące rozwój gmin obszaru, zarówno w płaszczyźnie rozwoju gospodarczego, społecznego jak i kulturalnego. Dotyczy to również rozwoju turystyki oraz przedsiębiorczości. **Niniejszy Program wpisuje się w cel ogólny Lokalnej Strategii Rozwoju** „Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne” oraz w wyznaczone cele strategiczne wraz z zespołem celów szczegółowych. Mają one charakter długofalowy oraz są zasadne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich. Wszelkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne podjęte w dziedzinie rozwoju aktywności społecznej, poprawy stanu infrastruktury, wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych, a także turystyki spowodują poprawę warunków życia mieszkańców zamieszkujących obszary wiejskie objęte programem rewitalizacji.

Rozdział 2. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami

Lokalizacja

Gmina Aleksandrów Kujawski położona jest w centrum Polski, w województwie kujawsko-pomorskim, sąsiaduje z miastem powiatowym Aleksandrów Kujawski. Gmina charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym. Znajduje się przy drodze krajowej nr 91 relacji Łódź – Gdańsk, krzyżującej się w tym rejonie z drogą wojewódzką nr 266 Ciechocinek – Konin. Przez teren gminy przebiega także autostrada A1 z węzłem w miejscowości Odolion. Ponadto przez teren gminy przebiega zelektryfikowana linia kolejowa relacji Łódź – Bydgoszcz – Gdańsk, która od chwili jej uruchomienia stała się przyczyną rozwoju gminy. Przez teren gminy przebiega również wiele atrakcyjnych tras turystycznych województwa, powiatu i trasa dziedzictwa kulturowego Europy – Szlak Bursztynowy.

Tabela 3. Wybrane dane statystyczne dot. gminy Aleksandrów Kujawski.

2014	Liczba	miejscowości		40
		sołectw		28
	Powierzchnia w km²			134
WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2012	2013	2014	Powiat 2014

Ludność	11576	11621	11624	55711
Ludność na km ²	88	88	88	117
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54	54,2	54,3	59,3
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3195	3596	3129	3342
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	15,2	15,4	14,2	13,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

Gmina wiejska Aleksandrów Kujawski pod względem powierzchni należy do średnich w województwie kujawsko-pomorskim, jest jednak zdecydowanie największą gminą powiatu aleksandrowskiego - zajmuje aż 27,7% powierzchni powiatu tj. 134 km². Dzieli się na 28 sołectw obejmujących łącznie 40 miejscowości wiejskie. W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie dominują użytki rolne, które zajmują powierzchnię 9547 ha, co stanowi 72,5% obszaru gminy. Grunty orne zajmują 8223 ha (62,5%), sady 148 ha (1,1%), trwałe użytki zielone 1176 ha (8,9%). Lasy na obszarze gminy zajmują powierzchnię 2188 ha, co stanowi 16,6% obszaru gminy.

Demografia

Tabela 4. Wybrane dane demograficzne dotyczące gminy Aleksandrów Kujawski.

2014	Powiat	Gmina	Powiat=100
Ludność	55711	11624	20,9
w tym kobiety	28706	5887	20,5
przyrost naturalny	-166	-19	b/d
ludność w wieku przedprodukcyjnym	10012	2392	23,9
ludność w wieku produkcyjnym	34964	7535	21,6
ludność w wieku poprodukcyjnym	10735	1697	15,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

Gminę Aleksandrów Kujawski zamieszkuje 11 624 osoby, z czego 50,6% stanowią kobiety. W latach 2002 - 2015 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 12,8%. Średni wiek

mieszkańców wynosi 37,3 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko - pomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Aleksandrów Kujawski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -19. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,6 na 1000 mieszkańców gminy. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,74 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. 64,8% mieszkańców gminy Aleksandrów Kujawski jest w wieku produkcyjnym, 20,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 14,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.¹

Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Aleksandrów Kujawski wynosiło w 2014 roku 24,2% (26,3% wśród kobiet i 22,3% wśród mężczyzn). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Aleksandrów Kujawski wynosi 2992,70 zł, co odpowiada 74,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. 35,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Aleksandrów Kujawski pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 17,5% w przemyśle i budownictwie, a 9,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 5. Zmiana liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2015 roku w porównaniu do roku 2008.

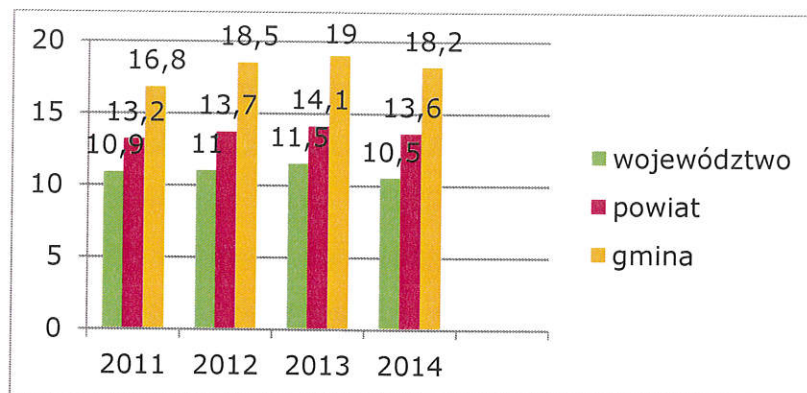
Nazwa gminy	Bezrobotni zarejestrowani 2008 r. (osoba)			Bezrobotni zarejestrowani 2015 r. (osoba)			Zmiana (osoba)
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Aleksandrów Kujawski	472	363	835	444	405	849	+14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Aleksandrowie Kujawskim.

¹ Dane Głównego Urzędu Statystycznego (2014 rok)

Wykres 1. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

W gminie Aleksandrów Kujawski odsetek osób korzystających z pomocy społecznej jest znacznie wyższy niż na terenie powiatu i województwa i do roku 2013 sukcesywnie wzrastał. W roku 2014 po raz pierwszy liczba osób korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu zarówno w gminie, jak i na terenie powiatu i województwa. Rodziny, które korzystają ze wsparcia systemu pomocy społecznej, wykazują często przejawy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bądź wymagają wsparcia w procesie wychowania dzieci, czy też pomocy finansowej na potrzeby bieżące. Na terenie gminy z różnych form wsparcia systemu pomocy społecznej korzystają 743 rodziny z dziećmi, żyje w nich łącznie 2161 osób.²

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, niesamodzielność oraz wykluczenie osób w wieku poprodukcyjnym. Zwalczenie ubóstwa powinno opierać się m.in. na inwestycjach w sferze edukacji, stwarzających możliwości wejścia na nowoczesny rynek pracy, ale także na wspieraniu godzenia życia rodzinnego i zawodowego. Dlatego też istotne jest wsparcie działań mających na celu zwiększenie szans mieszkańców gminy, będących zagrożonymi ubóstwem.

Edukacja

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,5% wykształcenie policealne, 14,4% średnie ogólnokształcące, a 14,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 27,9%

² Sprawozdanie MPiPS za 2014 r.

mieszkańców gminy Aleksandrów Kujawski, gimnazjalnym 5,3%, natomiast 22,2% podstawowym ukończonym. 1,4% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy gminy Aleksandrów Kujawski mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Aleksandrów Kujawski największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,8%) oraz zasadnicze zawodowe (21,3%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (35,0%) oraz podstawowe ukończone (20,3%). Weryfikacja wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży, w postaci egzaminów szóstoklasisty wskazuje na niską jakość nauczania w gminie. Ma to podłoże przede wszystkim w słabym dostępie do dobrej jakości infrastruktury edukacyjnej, oferty zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych oraz poziomie kwalifikacji nauczycieli.

Infrastruktura

Dużym problemem gminy jest brak wystarczającej infrastruktury w zakresie kanalizacji. Wskaźnik skanalizowania gminy według danych GUS na koniec 2014 r. (40,35%) jest dużo niższy niż na obszarze województwa (69,28%) i całego kraju (69,7%). Niezadawalający poziom dostępu mieszkańców do kanalizacji sieciowej wynika głównie ze względów przestrzennych. Część terenu wykazuje bowiem duże rozproszenie gospodarstw domowych. W takim przypadku inwestycje w kanalizację sieciową są technicznie oraz finansowo nieopłacalne.

Tabela 6. Poziom zwodociągowania i skanalizowania gminy na tle województwa i kraju.

Nazwa	Wskaźnik zwodociągowania obszaru (%)			Wskaźnik skanalizowania obszaru (%)		
	2008	2013	2015	2008	2013	2015
Rok	2008	2013	2015	2008	2013	2015
Aleksandrów Kujawski – gmina wiejska	90,0	91,0	95,06	10,2	13,1	40,35
Województwo kujawsko – pomorskie	90,5	91,2	95,24	63,1	66,1	69,28
Polska	87,0	88,0	91,8	61,0	65,1	69,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Aleksandrów Kujawski jest gminą typową rolniczą. Na jej terenie dominują głównie drobne indywidualne gospodarstwa rolne o średniej powierzchni ok. 6 ha. Mała aktywność społeczno - gospodarcza oraz problemy wynikające z zapóźnień w rolnictwie to

obecnie najistotniejszy problem gospodarczy, jak również społeczny, gminy. Wynika on z wysokiego poziomu bezrobocia oraz postępującego zjawiska ubożenia ludności. Zjawisko bezrobocia powszechne jest przede wszystkim wśród ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy³.

Występujące na terenie gminy Aleksandrów Kujawski bezrobocie pociągnęło za sobą lawinę skutków, które spowodowały znaczny procent zubożenia oraz spadek aktywności społecznej licznej grupy społeczeństwa. Pojawiły się grupy szczególnego ryzyka, tj. grupy, które bez odpowiedniego systemu wsparcia nie będą mogły wejść na rynek pracy i powrócić do czynnego życia zawodowego.

W gminie Aleksandrów Kujawski zauważalne jest zjawisko spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym oraz wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Powyższe zjawisko świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa oraz zapowiada pojawienie się trudności na rynku pracy i ubezpieczeń społecznych. Według prognoz GUS opisane powyżej trendy utrzymają się co najmniej do 2035 roku. W gminie daje się również zauważyć niekorzystne zjawisko demograficzne polegające na spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób bezrobotnych.⁴

Poważnym problemem społecznym w gminie jest także duże uzależnienie mieszkańców od alkoholu. Na terenie gminy zostało przeprowadzone w 2015 roku badanie diagnozujące, którego głównym celem było poznanie postaw uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, względem wybranych problemów społecznych (problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy). Wyniki pokazały, że spożywanie alkoholu według uczniów gminy stanowi poważne zagrożenie. Aż 70% uczniów gimnazjum twierdzi, że ich rówieśnicy spożywają alkohol. Z danych Komendy Powiatowej Policji wynika, że na terenie gminy Aleksandrów Kujawski ujawniono w 2015 roku 64 kierowców będących pod wpływem alkoholu oraz zatrzymano 2 osoby posiadające narkotyki; do izby wytrzeźwień doprowadzono 8 mężczyzn i 1 kobietę; odnotowano na terenie gminy 10 interwencji domowych w związku z przemocą, gdzie ofiarą było 8 kobiet oraz 2 mężczyzn; ujawniono 2 przypadki zażywania alkoholu przez młodzież gimnazjalną.

---

³ Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2008-2020

⁴ Lokalna Strategia Rozwoju Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej 2015

W wyniku przeprowadzonej analizy sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Aleksandrów Kujawski zidentyfikowano najważniejsze problemy gminy. W podziale na poszczególne sfery funkcjonowania, przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 7. Zidentyfikowane problemy w Gminie Aleksandrów Kujawski.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY
SFERA SPOŁECZNA
duże uzależnienie mieszkańców od alkoholu
zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego, w tym przestępczością
nierównomierny rozwój i aktywność obywatelska
wzrost liczby klientów pomocy społecznej (przyjmowanie wzorców zachowań przez dorosłe już dzieci osób korzystających z pomocy)
wysoki poziom bezrobocia
duże bezrobocie wśród młodych mieszkańców
niski poziom wykształcenia mieszkańców (na tle województwa)
niska jakość nauczania (słabe wyniki egzaminu szóstoklasistów)
niska aktywność społeczno - gospodarcza mieszkańców
postępujące zjawisko ubożenia ludności
postępujący proces starzenia się społeczeństwa
SFERA GOSPODARCZA
duże uzależnienie gospodarcze od rolnictwa, wynikające z rolniczego charakteru gminy
wysokie bezrobocie
znaczący udział kobiet i osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu osób bezrobotnych
niskie kwalifikacje pracowników
rozdrobienie gospodarstw
niski poziom wynagrodzeń
mała aktywność społeczno - gospodarcza
PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNE, ŚRODOWISKOWE I TECHNICZNE
brak rozwiniętej infrastruktury w zakresie kanalizacji
słaby dostęp do dobrej jakości infrastruktury edukacyjnej, w tym oferty zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych
niewystarczająca i niedostosowana do potrzeb niektórych miejscowości infrastruktura społeczna, w tym szkolna, sportowa, kulturalna
brak infrastruktury pomocowej (dzienne domy pobytu, jadalnie, noclegownie, świetlice wsparcia dzieci i młodzieży itp.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2008-2020

Rozdział 3. Obszar zdegradowany gminy

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar ten może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.⁵ **Stan kryzysowy** to natomiast stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw); środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska); przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych, występowaniu przestrzeni zdegradowanej); technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).⁶

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają **mierniki rozwoju** opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości całej gminy.

---

⁵ Definicja opracowana na podstawie art. 9 ustawy o rewitalizacji i Wytycznych MiR

⁶ Definicja opracowana na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji i Wytycznych MiR.

Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego.

1. Dla wszystkich miejscowości Gminy przeprowadzono diagnozę, mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego. W poniższej tabeli przedstawiono analizowane miejscowości gminy Aleksandrów Kujawski:

Tabela 8: Miejscowości gminy Aleksandrów Kujawski

1 - Białe Błota	11 - Odolion	21 - Poczałkowo Kolonia	31 - Służewo
2 - Otłoczynek	12 - Opoczki	22 - Podgaj	32 - Broniszewo
3 - Chrusty	13 - Opoki	23 - Przybranowo	33 - Służewo - Pole
4 - Stare Rożno	14 - Ostrowąs	24 - Przybranówek	34 - Stawki
5 - Goszczewo	15 - Ośno	25 - Rożno - Parcele	35 - Konradowo
6 - Grabie	16 - Ośno Drugie	26 - Rudunki	36 - Zgoda
7 - Łazieniec	17 - Otłoczyn	27 - Nowa Wieś	37 - Wilkostowo
8 - Nowy Ciechocinek	18 - Plebanka	28 - Stara Wieś	38 - Wołuszewo
9 - Kuczek	19 - Poczałkowo	29 - Słomkowo	39 - Wólka
10 - Wygoda	20 - Pinino	30 - Słońsk Dolny	40 - Zduny

Źródło: opracowanie własne

2. Każda z wyżej wymienionych miejscowości została poddana dogłębnej diagnozie na podstawie indywidualnie wybranych wskaźników społecznych wyznaczonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, wyniki tej analizy zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Tabela 9: Analiza wybranych wskaźników społecznych (stan na dzień 08.03.2016 r.)

Wyszczególnienie	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych) (%)			Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych) (%)		
	Liczba Ludności	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Wartość wskaźnika	Liczba dzieci do lat 17 na danym obszarze	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Wartość wskaźnika
Białe Błota	84	28	33,33%	18	12	66,67%
Oftoczynek	14	8	57,14%	4	3	75,00%
Chrusty	38	bd	x	8	5	62,50%
Stare Różno	72	5	6,94%	7	3	42,86%
Goszczewo	133	43	32,33%	31	18	58,06%
Grabie	317	23	7,26%	56	42	75,00%
Łazieniec	743	40	5,38%	118	101	85,59%
Nowy Ciechocinek	350	29	8,29%	63	45	71,43%
Kuczek	138	25	18,12%	30	29	96,67%
Wygoda	61	13	21,31%	15	8	53,33%
Odolion	1026	29	2,83%	173	89	51,45%
Opoczki	166	97	58,43%	43	43	100,00%
Opoki	264	24	9,09%	55	34	61,82%
Ostrowąs	432	40	9,26%	82	75	91,46%
Ośno	488	57	11,68%	106	82	77,36%
Ośno Drugie	221	12	5,43%	51	27	52,94%

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Otoczyn	467	32	6,85%	72	62	86,11%
Plebanka	251	30	11,95%	52	48	92,31%
Początkowo	118	44	37,29%	23	19	82,61%
Pinino	32	18	56,25%	11	8	72,73%
Początkowo Kolonia	99	21	21,21%	24	18	75,00%
Podgaj	210	71	33,81%	40	38	95,00%
Przybranowo	636	70	11,01%	136	117	86,03%
Przybranówek	149	21	14,09%	30	25	83,33%
Stara Wieś	63	12	19,05%	12	5	41,67%
Słomkowo	316	52	16,46%	58	41	70,69%
Słońsk Dolny	294	15	5,10%	51	40	78,43%
Służewo	1213	177	14,59%	216	185	85,65%
Służewo - Pole	104	23	22,12%	25	18	72,00%
Sławki	739	28	3,79%	156	97	62,18%
Konradowo	151	20	13,25%	37	29	78,38%
Zgoda	181	30	16,57%	32	15	46,88%
Wilkostowo	215	44	20,47%	38	28	73,68%
Woluszewo	769	51	6,63%	119	83	69,75%
Wólka	194	23	11,86%	29	20	68,97%
Zduny	132	26	19,70%	25	18	72,00%
Gmina Aleksandrów Kujawski	10880	1281	11,77%	2046	1530	74,78%

Wyszczególnienie	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)		Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)		
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wartość wskaźnika	Średnie wyniki osiągnięte przez uczniów w danym obwodzie szkolnym 2014 2015 2016	
			Średnie wyniki osiągnięte w województwie 2014 2015 2016	Wartość wskaźnika	
Białe Blota	10	46	21,74%	60% 64% 24,43%	Nie
Otloczynek	2	7	28,57%	70% 72% 27,70%	Nie
Chrusty	7	23	30,43%	55% 50% 23,41%	Tak
Stare Rożno	18	40	45,00%	55% 50% 23,41%	Tak
Goszczewo	32	66	48,48%	55% 50% 23,41%	Tak
Grabie	40	157	25,48%	58% 64% 26,38%	Tak
Łazieniec	120	432	27,78%	56% 59% 23,94%	Tak
Nowy Ciechocinek	47	188	25,00%	56% 59% 23,94%	Tak
Kuczek	24	67	35,82%	56% 59% 23,94%	Tak
Wygodą	7	38	18,42%	70% 72% 27,70%	Nie
Odolion	130	505	25,74%	56% 59% 23,94%	Tak
Opoczki	27	88	30,68%	58% 64% 26,38%	Tak
Opoki	46	148	31,08%	58% 64% 26,38%	Tak
Ostrowąs	75	254	29,53%	55% 61% 27,70%	Tak
Ośno	78	270	28,89%	56% 59% 23,94%	Tak
Ośno Drugie	41	119	34,45%	55% 61% 27,70%	Tak
Otloczyn	91	259	35,14%	70% 72% 27,70%	Nie
Plebanka	44	143	30,77%	60% 64% 24,43%	Tak
Poczałkowo	20	67	29,85%	60% 64% 24,43%	Tak

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Pinino	3	18	16,67%	49% 59% 22,69%	60% 64% 24,43%	Tak
Początkowo Kolonia	20	51	39,22%	49% 59% 22,69%	60% 64% 24,43%	Tak
Podgaj	41	116	35,34%	49% 59% 22,69%	60% 64% 24,43%	Tak
Przybranowo	119	358	33,24%	49% 59% 22,69%	60% 64% 24,43%	Tak
Przybranówek	32	81	39,51%	49% 59% 22,69%	60% 64% 24,43%	Tak
Stara Wieś	9	39	23,08%	55% 50% 23,41%	60% 64% 24,43%	Tak
Słonkowo	53	188	28,19%	56% 59% 23,94%	60% 64% 24,43%	Tak
Słotk Dolny	67	135	49,63%	70% 72% 27,70%	60% 64% 24,43%	Nie
Ślužewo	245	655	37,40%	55% 50% 23,41%	60% 64% 24,43%	Tak
Ślužewo – Pole	11	63	17,46%	55% 50% 23,41%	60% 64% 24,43%	Tak
Stawki	98	428	22,90%	55% 50% 23,41%	60% 64% 24,43%	Tak
Konradowo	19	88	21,59%	56% 59% 23,94%	60% 64% 24,43%	Tak
Zgoda	28	100	28,00%	56% 59% 23,94%	60% 64% 24,43%	Tak
Wilkostowo	41	129	31,78%	58% 64% 26,38%	60% 64% 24,43%	Tak
Woluszewo	177	424	41,75%	70% 72% 27,70%	60% 64% 24,43%	Nie
Wólka	36	113	31,86%	49% 59% 22,69%	60% 64% 24,43%	Tak
Zduny	31	68	45,59%	58% 64% 26,38%	60% 64% 24,43%	Tak
Gmina Aleksandrów Kujawski	1889	5971	31,64%	N/D	N/D	N/D

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W wyniku analizy wybranych wskaźników społecznych stwierdzono, że na terenie następujących miejscowości: **Otłoczynek, Stare Rożno, Goszczewo, Grabie, Łazieniec, Kuczek, Opoczki, Opoki, Ostrowąs, Ośno, Ośno Drugie, Otłoczyn, Plebanka, Poczalkowo, Pinino, Poczalkowo Kolonia, Podgaj, Przybranowo, Przybranówek, Stara Wieś, Słomkowo, Słońsk Dolny, Służewo, Służewo Pole, Konradowo, Zgoda, Wilkostowo, Wólka i Zduny** identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich. Jednocześnie wskaźniki te przyjmują w wyżej wymienionych miejscowościach wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

3. Na podstawie indywidualnie wybranych wskaźników, reprezentujących negatywne zjawisko (pozwalające na zidentyfikowanie stanu kryzysowego), wyżej wymienione miejscowości zostały poddane dalszej diagnozie.

W poniższych tabelach dokonana została analiza wskaźnika przestrzenno-funkcjonalnego. Celem analizy było wyznaczenie miejscowości, w których występuje przestrzeń zdegradowana oraz problemy ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej.

Tabela 10: Analiza występowania przestrzeni zdegradowanej oraz problemów ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej (stan na koniec 2016r.)

Miejscowość	Występowanie przestrzeni zdegradowanej
Białe Blota	Nie
Otoczynek	Nie
Chrusty	Nie
Stare Rożno	Nie
Goszczewo	Nie
Grabie	Nie
Łazieniec	Nie
Kuczek	Nie
Opoczki	Nie
Ostrowąs	Nie
Ośno	Nie
Ośno Drugie	Nie
Otoczyn	Nie
Plebanka	TAK
Początkowo	Nie
Pinino	Nie
Początkowo Kolonia	Nie
Podgaj	Nie
Przybranowo	Nie
Przybranówek	Nie
Stara Wieś	Nie
Słomkowo	Nie
Słońsk Dolny	Nie
Służewo – Pole	Nie
Konradowo	Nie
Zgoda	Nie
Wilkostowo	Nie
Wólka	Nie
Zduny	TAK
Miejscowość	Brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych oraz dzieci i młodzieży i/ lub istniejąca infrastruktura wymaga poprawy
Służewo	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i GUS.

Kolejny wskaźnikiem wykorzystanym w identyfikacji stanu kryzysowego było **występowanie przestrzeni zdegradowanej (wskaźnik techniczny) oraz zdiagnozowanie problemów ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej**. W wyniku rozeznania, dokonanego przez pracowników Urzędu Gminy, zidentyfikowano, że istniejąca infrastruktura w miejscowości Służewo jest w bardzo złym stanie technicznym, a tym samym niewystarczająca, aby było możliwe skuteczne przeprowadzenie działań służących włączeniu społecznemu osób starszych, korzystających z pomocy społecznej, w tym w szczególności dzieci i młodzieży i dlatego wymaga poprawy. Na ulicy Toruńskiej 8 w Służewie na terenie szkoły (budynek Zespołu Szkół) znajdują się boisko wielofunkcyjne i trawiasty plac zabaw, które po przebudowie z powodzeniem będzie można wykorzystać do realizacji projektów miękkich w celu minimalizowania zdiagnozowanych problemów społecznych.

W diagnozie wykazano wysoki odsetek osób starszych i postępujący proces starzenia się społeczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej, w tym dzieci do lat 17, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny. Dlatego z myślą o wszystkich grupach wiekowych, a w szczególności o wielopokoleniowej integracji lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji zaplanowano stworzenie nowej infrastruktury społecznej na terenie popadającego w degradację boiska. Sposób zagospodarowania danego obszaru będzie sprzyjał aktywnemu włączeniu społecznemu lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i budowaniu nowych więzi, w szczególności międzypokoleniowych. Celem nadrzędnym inwestycji jest aktywizacja osób starszych oraz wsparcie rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym w szczególności dzieci i młodzieży, a także likwidacja problemu braku infrastruktury niezbędnej dla przeprowadzenia projektów społecznych. W tym celu niezbędne jest przeprowadzenie działań inwestycyjnych, w ramach których planowane jest przekształcenie zniszczonego boiska trawiastego w nowoczesne boisko wielofunkcyjne.

Zrewitalizowany obszar może się stać miejscem realizacji danych projektów o charakterze społecznym. Wysokiej jakości infrastruktura społeczna powstała w wyniku danego projektu będzie sprzyjała efektywności zaplanowanych działań ukierunkowanych na eliminację zbadanych problemów natury społecznej.

W miejscowości Zduny, w definicję przestrzeni zdegradowanej wpisuje się zespół dworski z drugiej połowy XIX wieku zachowane skrzydło dworu o utrzymanej funkcji mieszkalnej. Obecny stan techniczny budynku jest dalece niezadowolający, gdyż nie spełnia wymogów umożliwiających realizację usług społecznych w społeczności lokalnej. Budynek położony jest

na terenie zespołu dworskiego z 4 ćw. XIX w., nr rej.: 239/A z 20.10.1987 zabytkowego, należącego do Gminy. I piętro budynku jest zamieszkiwane przez rodziny. Trzykondygnacyjny częściowo podpiwniczonym, po remoncie w latach 70-tych.

W miejscowości Plebanka funkcjonuje częściowo nieużytkowany budynek dworku z 1900 roku, rozbudowanego w latach dwudziestych XX wieku, wraz z parkiem o układzie kompozycyjnym zniekształcony redukcją starodrzewu oraz samosiewem drzew i krzewów.

Na podstawie danych zawartych w powyższych tabelach zidentyfikowano **obszar zdegradowany gminy Aleksandrów Kujawski**, w którego skład wchodzi następujące miejscowości: **Plebanka, Służewo, Zduny**. W powyższych miejscowościach skoncentrowana jest największa liczba problemów społecznych, gospodarczych i technicznych na terenie gminy. W tych miejscowościach spełnione zostały jednocześnie poniższe kryteria:

- a) Na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich w załączniku nr 3 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.
- b) Na terenie miejscowości znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium (negatywnego zjawisko) reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną).

Miejscowości, w których stwierdzono występowanie stanu kryzysowego – obszar zdegradowany gminy:

1. **Plebanka** – miejscowość liczy 251 mieszkańców, co stanowi 2,01% mieszkańców gminy.

Na terenie miejscowości zidentyfikowano następujące **problemy społeczne**:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (11,95%),
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (92,31%),

- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego) (poniżej średniej wojewódzkiej).

Na terenie miejscowości zidentyfikowano następujące **problemy przestrzenno-funkcjonalne**:

- Występowanie przestrzeni zdegradowanej.

Wszystkie powyższe wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy. Wartości wskaźników w miejscowości Plebanka wskazują na brak samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, bezrobocie, niesamodzielność oraz wykluczenie osób w wieku poprodukcyjnym, niskiej efektywności nauczania oraz występowaniu przestrzeni zdegradowanej.

2. **Służewo** – miejscowość liczy 1213 mieszkańców, co stanowi 9,71% mieszkańców gminy.

Na terenie miejscowości zidentyfikowano następujące **problemy społeczne**:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (14,59%),
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (85,65%),
- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (37,40%),
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego) (poniżej średniej wojewódzkiej).

Na terenie miejscowości Służewo zidentyfikowano następujące **problemy przestrzenno-funkcjonalne**:

- Brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych oraz dzieci i młodzieży i/ lub istniejąca infrastruktura wymaga poprawy.

Wszystkie powyższe wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy. Wartości wskaźników w miejscowości Służewo wskazują na zaawansowanie procesów starzenia się ludności, brak samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, bezrobocia, niski poziom efektywności edukacji oraz występowanie przestrzeni zdegradowanej.

3. **Zduny** – Miejscowość liczy 132 mieszkańców, co stanowi 1,06% mieszkańców gminy.

Na terenie miejscowości zidentyfikowano następujące **problemy społeczne**:

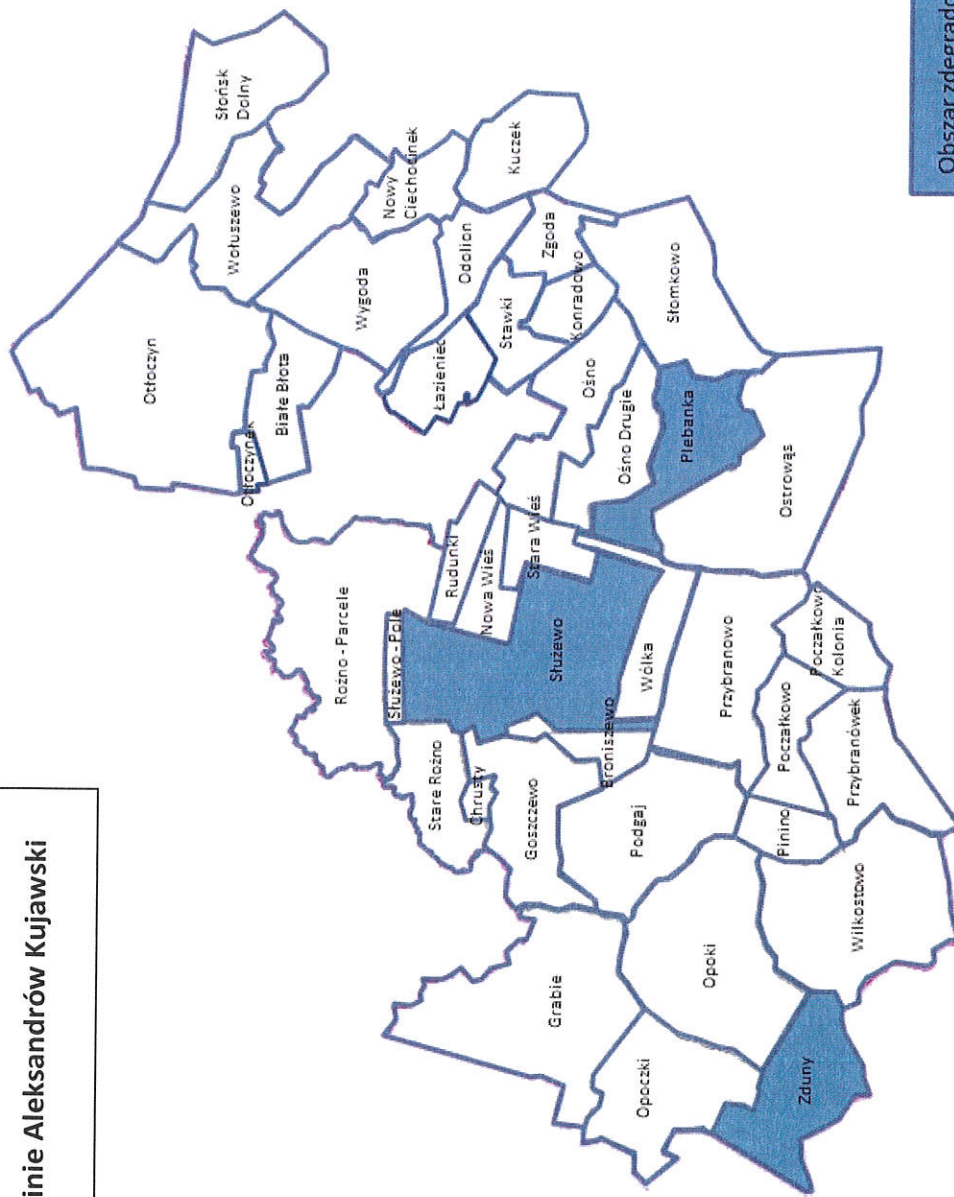
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (19,70%),
- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (45,59%),
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego) (poniżej średniej wojewódzkiej).

Ponadto na terenie miejscowości Zduny stwierdzono problem ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej: występowanie przestrzeni zdegradowanej.

Wszystkie powyższe wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy. Wartości wskaźników w miejscowości Zduny wskazują na zaawansowanie procesów starzenia się ludności, niski poziom efektywności edukacji oraz na brak samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego	Liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego
14,4 km²	1 596
Udział procentowy w powierzchni Gminy	Udział procentowy w liczbie mieszkańców Gminy
10,75 %	12,78%

Obszar zdegradowany w gminie Aleksandrów Kujawski

Obszar zdegradowany

Rozdział 4. Obszar rewitalizacji gminy Aleksandrów Kujawski

Obszar zdegradowany, wyznaczony w rozdziale 3 nie przekracza 20% powierzchni Gminy oraz 30% ludności Gminy i zgodnie z *Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* - przygotowanymi przez Ministra Rozwoju z 2 sierpnia 2016 r., może zostać w całości uznany za obszar rewitalizacji. Kolejnym krokiem wyznaczenia obszaru rewitalizacji jest określenie celu rewitalizacji.

Cele rewitalizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025 dla miejscowości:

- a) Plebanka i Zduny:

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

Cel został wybrany w oparciu o niżej wymienione wymagania:

- Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego (W miejscowości Zduny, w definicję przestrzeni zdegradowanej wpisuje się zespół dworski z drugiej połowy XIX wieku tj. zachowane skrzydło dworu o utrzymanej funkcji mieszkalnej, a w miejscowości Plebanka częściowo nieużytkowany budynek dworku z 1900 roku wraz z parkiem o układzie kompozycyjnym zniekształcony redukcją starodrzewu oraz samosiewem drzew i krzewów);
- Na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury:
  - komplementarnej wobec już istniejącej lub
  - bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowe infrastruktury już istniejącej lub

- utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej lub
- utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnienie warunków bezpieczeństwa, to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km.

Planowane w ramach PR działania infrastrukturalne będą pełniły rolę komplementarną wobec już istniejącej infrastruktury. Dzięki temu będzie możliwe zrealizowanie zaplanowanych projektów społecznych.

b) Służewo,

Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych

Cel został wybrany w oparciu o niżej wymienione wymagania:

- miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego),

Średnie wyniki osiągnięte w województwie kujawsko – pomorskim w latach 2014|2015|2016| to odpowiednio 60%|64%|24,43%. Natomiast średnie wyniki osiągnięte przez uczniów w danym obwodzie szkolnym w latach 2014|2015|2016 dla sołectwa Służewo przedstawiają się następująco 55%|50%|23,41%.

- lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo). Stosowne zapisy znajdują się w tabelach Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Mimo, iż wszystkie ww. sołectwa odznaczają się problemem niskiego poziomu edukacji, to jednak sołectwa Służewo problem ten dotyczy w największym stopniu. Przeciętny wynik sprawdzianu 6-klasistów w latach 2014-2016 jest niższy od ww. wyniku dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Po przeanalizowaniu wyników z przeprowadzonych analiz obecnej sytuacji w gminie, oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności wyodrębniono na terenie gminy Aleksandrów Kujawski **obszar zdegradowany wybrany do rewitalizacji** (są to **miejsowości: Zduny, Służewo i Plebanka** – miejscowości te łącznie zajmują 10,75% powierzchni gminy i obejmują 12,78 % mieszkańców gminy - stan na 08.03.2016 r.).

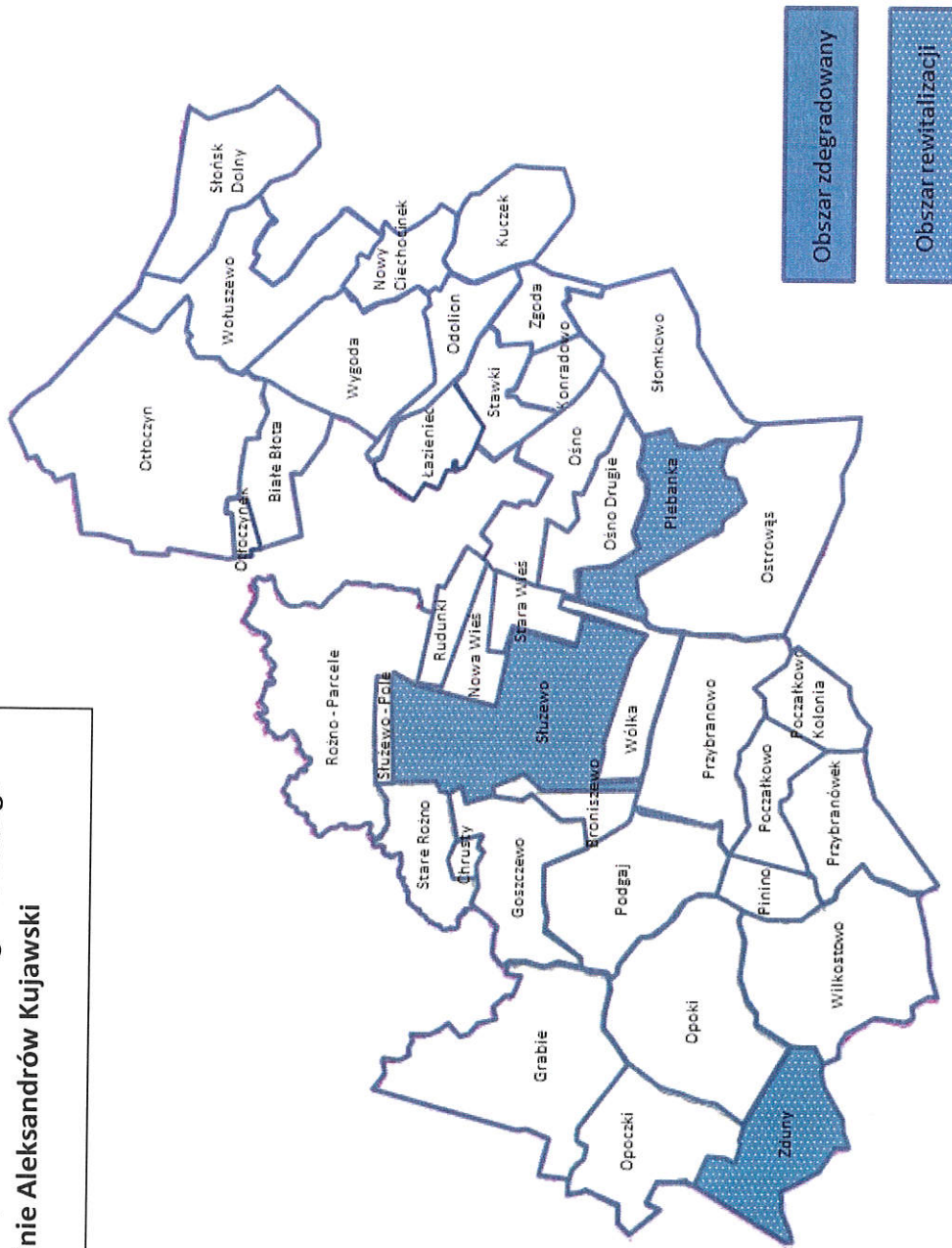
Tabela 11. Powierzchnia oraz ludność miejscowości wybranych do obszaru rewitalizacji.

Miejscowość	Zduny	Służewo	Plebanka	RAZEM
Powierzchnia miejscowości	3,45 km ²	7,71 km ²	3,24 km ²	14,4 km ²
% powierzchni gminy	2,58	5,75	2,42	10,75
Liczba ludności	132	1213	251	1596
% ludności ogółem w gminie	1,06	9,71	2,01	12,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Obszar ten cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale także gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

**Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego
w Gminie Aleksandrów Kujawski**

Rozdział 5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Poniżej zaprezentowano szczegółowe dane z analizy wskaźnikowej, potwierdzające problemy opisane w rozdziale 4 oraz inne występujące na obszarze rewitalizacji (w nawiasach podano te wartości, które dla danej miejscowości są mniej korzystne niż średnio w gminie).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (Plebanka 17,53%, Służewo 20,20%, Zduny 23,48%).

Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (Służewo 37,40%, Zduny 45,59%).

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (Plebanka 14,69%, Służewo 16,03%, Zduny 27,94%).

Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (Służewo 2,60%, Zduny 5,88%).

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (Plebanka 11,95%, Służewo 14,59%, Zduny 19,70%).

Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (Plebanka 68,89%, Służewo 68,25%, Zduny 88%).

Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (Plebanka 92,31%, Służewo 85,65%).

Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców (Plebanka 0,084, Służewo 0,101)

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze (Plebanka 4,90%, Zduny 1,47%).

Udział nieruchomości budowlanych zbierających ścieki sanitarne w zbiornikach wybieralnych (inaczej w szambach) względem ogółu nieruchomości danego obszaru (Plebanka 15,56).

Poza ww. problemami, ww. obszar zdiagnozowany jako zdegradowany i wybrany do rewitalizacji posiada **duży potencjał**, który będzie wykorzystany w działaniach rewitalizacyjnych.

Są to choćby duże **walory przyrodniczo-geograficzne** i kulturowe. Ogromną rolę odgrywa rzeka Wisła i niecka rzeki Tażyny. Dolina rzeki Wisły z uwagi na walory

mikroklimatyczne oraz nadwiślańskiego krajobrazu jest podstawą do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu „Nizina Ciechocińska”.

O atrakcyjności regionu decydują też liczne **zabytki kultury i architektury**. Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe regionu zapewniają bardzo dobre **warunki turystyki i rekreacji**. Stwarzają możliwość uprawiania sportów wodnych, wędkarstwa, wycieczek pieszych i rowerowych, amatorskiej jazdy konnej itp. Warunkiem sprzyjającym dla wypoczynku w rejonie niecki rzeki Wisły i Tażyny jest sąsiedztwo lasu umożliwiającego dalsze i bliższe spacery oraz bliska odległość do miasta Aleksandrów Kujawski i Ciechocinka. Przebiega tu też wiele atrakcyjnych tras turystycznych województwa, powiatu i trasa szlaku dziedzictwa kulturowego Europy – Szlak Bursztynowy.

Opisany potencjał może być wykorzystany w kontekście rewitalizacji na potrzeby aktywizacji społecznej lub gospodarczej.

5.1 Służewo

Miejscowość położona jest w środkowej części Polski, na Równinie Inowrocławskiej, charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi. Atrakcyjne położenie, walory krajobrazowe oraz ekologiczne, cenne przyrodniczo w skali regionalnej zapewniają bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki. Na terenie Służewa znajduje się jezioro, zabytkowy park oraz kościół, które tworzą osobliwy klimat miejscowości. W zabytkowym parku dworskim znajdują się liczne pomniki przyrody.

Fotografia 1. Jezioro Służewskie (4,71 ha).

Źródło: Inwentaryzacja zasobów sołectwa Służewo.

Fotografia 2. Zabytkowy park dworski w Służewie.

Źródło: Inwentaryzacja zasobów sołectwa Służewo.

Na terenie miejscowości występują słabe gleby (klasa III b – gleby orne średnio dobre, IVa – gleby orne średniej jakości, lepsze i IVb – gleby orne średniej jakości, gorsze), złoża piasków (wykorzystywane do budowy dróg) oraz pokłady gliny (obecnie niewykorzystywane).
Środowisko kulturowe:

W Służewie znajduje się zabytkowy, murowany kościół rzymsko-katolicki pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela z 1560 roku, cmentarz rzymsko-katolicki założony na początku XIV wieku, zabytkowy park dworski, murowany młyn z początku XIX wieku, domy z przełomu XIX i XX wieku, ufundowany w 1947 r. głaz granitowy i płyta upamiętniające pobyt Fryderyka Chopina w Służewie.

Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela w Służewie wybudowany w roku 1560 w cegle. Jego monumentalna bryła składa się z krótkiego korpusu i rozbudowanego prezbiterium oraz górującej wieży na planie kwadratu, do której prowadzą wyodrębnione klatki schodowe. Budowla łączy średniowieczne i nowożytne elementy stylowe: przypory, łuki ostre i architektoniczne szczyty i jest bardzo wartościowym zabytkiem ze względu na walory historyczne i artystyczne. Wokół świątyni zachowały się także: plebania, organistówka, ogrodzenie i starodrzew.

Park dworski w miejscowości pochodzi z pocz. XIX w., przekształcony w 2 poł. XIX w. i po II wojnie światowej. Park został wpisany do rejestru zabytków. Obecnie z dawnego założenia pałacowo-parkowego pozostał tylko park usytuowany w samym centrum wsi nad brzegiem jeziora od strony północno-wschodniej, z zachowanymi śladami powojennego zainwestowania na cele rekreacyjne. W 2016 roku wyremontowano muszlę znajdującą się w parku. Zadanie zrealizowane zostało w ramach funduszu sołeckiego miejscowości Służewo.

Fotografia 3. Wyremontowana parkowa muszla.

Źródło: <http://gmina-aleksandrowkujawski.pl>

Infrastruktura sportowa:

Istniejąca infrastruktura jest w bardzo złym stanie technicznym, a tym samym niewystarczająca w stosunku do zdiagnozowanych potrzeb, tj. aby było możliwe skuteczne przeprowadzenie

działań służących włączeniu społecznemu osób starszych, korzystających z pomocy społecznej, w tym w szczególności dzieci i młodzieży na które rodzice pobierają zasiłek społeczny i dlatego wymaga poprawy. Na ulicy Toruńskiej 8 w Służewie (budynek Zespołu Szkół) na terenie szkoły znajdują się boisko wielofunkcyjne i plac zabaw, które po przebudowie z powodzeniem można wykorzystać do realizacji projektów miękkich w celu minimalizowania zdiagnozowanych problemów społecznych.

Zagospodarowanie przestrzenne:

Miejscowość charakteryzuje się zabudową o charakterze miejskim z rozbudowaną siatką ulic. Budownictwo jednorodzinne oraz podstawowa infrastruktura techniczna (sieć kanalizacji sanitarnej, sieć wodociągowa z własnym ujęciem wody, sieć telefoniczna, kanalizacja deszczowa) są silnie skoncentrowane. Przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, jedno- lub dwukondygnacyjna, która jest przeważnie murowana, występują nieliczne (pojedyncze) budynki drewniane. W miejscowości występuje duże nagromadzenie budynków o wysokich walorach architektonicznych, będących świadectwem dziedzictwa kulturowego regionu.

Miejscowa aktywność społeczna:

W Służewie działa m.in.: Gminna Orkiestra Dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Służewie, chór parafialny, Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie „Razem dla Służewa” (celem działania Stowarzyszenia jest budowanie aktywności i integrowanie mieszkańców sołectwa Służewo, propagowanie historii miejscowości i inne działania mające na celu rozwój sołectwa). Zauważalna jest działalność OSP w Służewie, Uczniowskiego Klubu Sportowego „Wietnamskie Sztuki Walki”, Uczniowskiego Klubu Sportowego „Reszka”, Stowarzyszenia Abstynenckiego „Bezpieczna Przystań” oraz Stowarzyszenia Mieszkańców Sąsiadujących ze Składowiskiem Odpadów w m. Służewo-Pole „Eko”.

Fotografia 4. Gminna Orkiestra Dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej.

Źródło: Inwentaryzacja zasobów sołectwa Służewo.

Miejscowe tradycje i obrzędy:

W miejscowości kultywowane są tradycje religijne np. droga krzyżowa, spotkania na Placu Jana Pawła II w rocznicę jego śmierci, nabożeństwa majowe przy figurach. W kościele odbywają się koncerty kolęd przy współudziale Orkiestry Dętej przy OSP. Ponadto w Służewie podtrzymywane i eksponowane są tradycje ludowe, np. Służewska Noc Świętojańska, dożynki.

Infrastruktura społeczna:

- Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Służewie, w zespole tym mieści się Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum,
- Przedszkole Niepubliczne „Wyspa Malucha” prowadzone przez Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Gminna Biblioteka Publiczna (zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25.10.1991 r. z późn. zmianami od 01.01.2007 r. prowadzi działalność jako instytucja kultury, której organem prowadzącym jest gmina Aleksandrów Kujawski. Działa na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Gminy Aleksandrowie Kujawskim z dnia 20.09.2007 roku nr IX/100/07. W skład Gminnej

Biblioteki Publicznej w Służewie wchodzi placówka główna w Służewie oraz 2 filie w Ośnie i Otłoczynie). Oprócz podstawowych zadań jakimi są: gromadzenie, opracowywanie i wypożyczanie książek i umożliwianie bezpłatnego dostępu do Internetu, Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie prowadzi także działalność kulturalno-oświatową. W ramach takiej działalności organizuje spotkania dla dzieci, młodzieży i dorosłych,

- Gminny Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Orzeł”.

Miejsca spotkań i rekreacji:

- tereny nad jeziorem,
- stadion sportowy,
- boisko do siatkówki,
- dom kultury,
- zespół szkół z placem zabaw dla dzieci,
- remiza strażacka,
- park dworski.

Na terenie Służewa brak jest działek ze wskazaniem w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy do adaptacji na potrzeby inwestycyjne o charakterze przemysłowym. Natomiast istnieją budynki gospodarcze, magazynowe i biurowe po byłym SKR i GS.

Problemy:

- Niekorzystna sytuacja demograficzna.
- Niedostatecznie rozwinięta działalność kulturalna.
- Słaby rozwój przedsiębiorczości działającej poza rolnictwem.
- Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna.
- Zły stan dróg i chodników.
- Wysoki udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym.
- Duża liczba osób długotrwale bezrobotnych.
- Wysoki odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.
- Duży odsetek rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi.
- Wysoki wskaźnik przestępstw kryminalnych.
- Słaba jakość gleb.

- Mała aktywność rolników w poszukiwaniu alternatywnych źródeł dochodów.
- Niewielka liczba organizacji pozarządowych.
- Brak przystosowania instytucji publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

5.2 Zduny

Krajobraz Zdun jest równinny, lekko pofałdowany. Ogólna powierzchnia obszaru miejscowości wynosi 345,59 ha. Miejscowość charakteryzuje się bardzo korzystnym położeniem komunikacyjnym. W miejscowości Zduny funkcjonują 22 gospodarstwa rolne mieszczące się w granicach od 1 do 33,40 ha, co stanowi 1,64 % gospodarstw rolnych w gminie.

Środowisko kulturowe:

Zespół dworsko-parkowy w miejscowości Zduny. Złożony z dworu z 4 ćw. XIX w. oraz parku dworskiego. Zespół został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A/1210. Do czasów obecnych we względnie dobrym stanie zachowało się skrzydło dworu o funkcji mieszkalnej. Jest to piętrowy budynek wzniesiony na planie zbliżonym do kwadratu. Na skutek przebudowy i remontów budynek pozbawiony został cech stylowych.

Fotografia 5. Dwór w Zdunach – 2015 rok.

Źródło: Urząd Gminy w Aleksandrowie Kujawskim

Dookoła dworu rozciąga się park z alejami promieniście rozchodzącymi się od centralnie umieszczonego budynku. Pomimo braku ochrony drzewostanu i rozrostu samosiewów, układ kompozycyjny parku pozostaje widoczny.

Fotografia 6. Park dworski w Zdunach.

Źródło: <https://www.google.pl/maps>

Przestrzeń zdegradowana:

W miejscowości Zduny, w definicję przestrzeni zdegradowanej wpisuje się zespół dworski z drugiej połowy XIX wieku tj. zachowane skrzydło dworu o utrzymanej funkcji mieszkalnej. Obecny stan techniczny budynku jest dalece niezadowalający, gdyż nie spełnia wymogów umożliwiających realizację usług społecznych w społeczności lokalnej. Budynek położony jest na terenie zespołu dworskiego z 4 ćw. XIX w., nr rej.: 239/A z 20.10.1987 zabytkowego, należącego do Gminy.

I piętro budynku jest zamieszkiwane przez rodziny. Trzykondygnacyjny częściowo podpiwniczonym, po remoncie w latach 70-tych

Zagospodarowanie przestrzenne:

W miejscowości Zduny dominuje zabudowa rozproszona.

Fotografia 7. Zabudowa wsi Zduny.

Źródło: Urząd Gminy w Aleksandrowie Kujawskim

Infrastruktura społeczna:

- świetlica wiejska,
- plac zabaw.

Problemy:

- Miejscowość charakteryzuje się dużym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Świadczy to o bardzo negatywnym zjawisku starzenia się populacji. Proces starzenia się populacji będzie miał daleko idące konsekwencje dla rynku pracy.
- Wysoki stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
- Duży udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym.
- Wysoki stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym.
- Duży udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych.
- Duży udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.
- Duży udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem.
- Duży udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin.

- Miejscowość należy do rejonu obsługi podlegającego pod Zespół Szkół im. T. Kościuszki w Służewie.
- Wysoki stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych.
- Niski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wszystkie powyższe wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średnich ich wartości dla gminy. Wartości wskaźników w miejscowości Zduny wskazują na zaawansowanie procesów starzenia się ludności, występowanie istotnych problemów rynku pracy, zagrożenie przestępczością, słabą aktywność gospodarczą mieszkańców oraz na brak samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych.

5.3 Plebanka

Miejscowość położona w bliskim sąsiedztwie miejscowości Ostrowaś, liczy 251 mieszkańców, co stanowi 2,16 % mieszkańców gminy.

Na terenie miejscowości występują grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych (grunty II i III klasy), które objęte są ochroną przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze.

Środowisko kulturowe:

W miejscowości Plebanka znajduje się zespół dworsko-parkowy, w którego skład wchodzi: murowany dwór z 1900 roku, rozbudowany w latach 20-tych XX wieku i wyremontowany w roku 1964 (obecnie zamieszkały) oraz park dworski z XIX wieku. Park o układzie kompozycyjnym zniekształcony został redukcją starodrzewu oraz samosiewem drzew i krzewów. Założenia układu parkowego praktycznie nie istnieją.

Fotografia 8. Dwór w miejscowości Plebanka.

Źródło: Urząd Gminy w Aleksandrowie Kujawskim

Przestrzeń zdegradowana:

W miejscowości Plebanka funkcjonuje częściowo nieużytkowany budynek dworku z 1900 roku, rozbudowanego w latach dwudziestych XX wieku, wraz z parkiem o układzie kompozycyjnym zniekształcony redukcją starodrzewu oraz samosiewem drzew i krzewów.

Zagospodarowanie przestrzenne:

W miejscowości Plebanka dominuje zabudowa rozdrobniona.

Miejscowa aktywność społeczna:

- Koło Gospodyń Wiejskich Plebanka.

Infrastruktura społeczna:

- plac zabaw,
- świetlica wiejska.

Problemy:

- Wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (14,69%).
- Wysoki udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych (38,10%).
- Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (11,95%).
- Wysoki udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (68,89%).

- Wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłki rodzinne w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (92,31%).
- Wysoki udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin (4,44%).
- Wysoki wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców (11,95).
- Niski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2,10).
- Wysoki udział nieruchomości budowlanych zbierających ścieki sanitarne w zbiornikach wybieralnych względem ogółu nieruchomości (15,56%).
- Duża liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów (4,44%).

Wszystkie powyższe wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Wartości wskaźników w miejscowości Plebanka wskazują na występowanie istotnych problemów rynku pracy, zagrożenie przestępczością, słabą aktywność gospodarczą oraz na brak samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, w tym niesamodzielność oraz wykluczenie osób w wieku poprodukcyjnym, które w miejscowości w dużej mierze stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej.

Rozdział 6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanowi opis oczekiwanego efektu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji – w wyniku przeprowadzonej interwencji. W niniejszym rozdziale wskazano w jaki sposób przeprowadzona interwencja wpłynie na poprawę w zakresie poszczególnych zagadnień kryzysowych i jakiego docelowego stanu można się spodziewać.

Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą do objęcia programem rewitalizacji zakwalifikowano miejscowości Służewo, Zduny oraz Plebanka. Obszary te wybrano, ponieważ znajdują się w szczególnym stanie kryzysowym. Podczas diagnozy obszaru rewitalizacji wyszczególniono następujące problemy: starzenie się społeczeństwa, niski poziom kształcenia w placówkach oświatowych oraz wysoki stopień uzależnienia od świadczeń z pomocy społecznej. Ponadto w Zdunach i Plebance zlokalizowano przestrzenie zdegradowane, a w Służewie problemy ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej.

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy zaplanowano szereg przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które prowadzone będą na całym obszarze rewitalizacji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze: społecznym, edukacyjnym oraz zawodowym tj. planowane są projekty umożliwiające:

- rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych (matematyka, przyroda, języki obce i informatyka),
- warsztaty tematyczne dla dzieci i młodzieży oraz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, integracyjne, plastyczne, sportowe, treningi kompetencji społecznych, zajęcia z zakresu animacji społecznej),
- pracę z animatorem dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym np. poprzez ubóstwo,
- udział w różnych rodzajach aktywności ludności w wieku poprodukcyjnym, np. aktywizacja społeczna osób starszych poprzez organizację zajęć edukacyjnych oraz kulturalnych, pomoc zdrowotna dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, wyjazdy kulturalne i turystyczne.

Jako uzupełnienie działań o charakterze stricte społecznym przewiduje się modernizację infrastruktury sportowej oraz przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji społecznej. Realizacja w/w projektów jest istotnym elementem uzupełniającym kompleksowych i zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, bez których nie będzie możliwe przeprowadzenie działań o charakterze społecznym. Rezygnacja z projektów infrastrukturalnych będzie miała negatywny wpływ na wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Realizacja zamierzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma na celu poprawę spójności społecznej poprzez umożliwienie dogodniejszego dostępu do usług społecznych, kulturalnych oraz rekreacyjnych.

Obszar gminy Aleksandrów Kujawski, który został objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji, po przeprowadzeniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest **w roku 2023** obszarem rozwiniętym i ożywionym społecznie, gospodarczo, kulturowo oraz przestrzennie. Rozwój ten odbył się z poszanowaniem walorów przyrodniczych oraz zasady zrównoważonego rozwoju. Obszar rewitalizacji został przede wszystkim zaktywizowany i zintegrowany społecznie.

Na obszarze rewitalizacji w roku 2023 obserwuje się większą troskę młodszych pokoleń o osoby w wieku poprodukcyjnym, a także wykorzystuje się ich potencjał. Wzrósł poziom nauczania, a tym samym wzrosły szanse uczniów na rozwój osobisty i zdobycie dobrej pracy.

Nastąpiło złagodzenie nierówności w zagospodarowaniu tego obszaru oraz poprawie uległ stan środowiska naturalnego. Wykorzystany został potencjał, w tym zabytków, w rozwoju turystyki, a także na cele gospodarcze.

Dzięki działaniom rewitalizacyjnym przestrzeń publiczną ożywiła się i stała się przyjazna dla lokalnej społeczności. Zdiagnozowane na etapie delimitacji przestrzenie zdegradowane zostały zagospodarowane na cele społeczne. W miejscowościach objętych rewitalizacją pojawiły się nowe miejsca odpoczynku i rekreacji, poprawiło się bezpieczeństwo oraz oferta edukacyjna i kulturalna. Zniwelowane zostało wykluczenie społeczne oraz ubóstwo. Nastąpiła poprawa aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz zwiększenie ilości inicjatyw lokalnych. Na terenie rewitalizacji poprawiła się jakość życia, a tym samym obszar ten stał się również atrakcyjny dla nowych mieszkańców, inwestorów i turystów.

Do roku 2025 nastąpił dalszy rozwój i ożywienie społeczne, co również ma pozytywny wpływ na spadek liczby mieszkańców uzależnionych od pomocy społecznej oraz aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym. Dzięki zajęciom dodatkowym realizowanym dla dzieci i młodzieży wrosły szanse uczniów na rozwój osobisty i zdobycie dobrej pracy.

Rozdział 7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

Cele rewitalizacji odpowiadają na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy oraz stanowią pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji. Ponadto cele te ukierunkowane są na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim:

- wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne,
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z brakiem samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym.

Wszystkie podejmowane w ramach rewitalizacji działania (także infrastrukturalne) ukierunkowane będą na zniwelowanie negatywnych zjawisk społecznych, a tym samym wywarcie pozytywnego efektu społecznego rewitalizacji.

Tabela 12. Cele rewitalizacji w poszczególnych miejscowościach.

MIEJSCOWOŚĆ	CEL REWITALIZACJI	CELE SZCZEGÓŁOWE
Służewo	Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji	- podniesienie umiejętności efektywnego uczenia uczniów szkół podstawowych, - kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia, - poprawa jakości przestrzeni publicznych umożliwiających integrację mieszkańców i umocnienie spójności społecznej, - aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym, - poprawa standardu życia poprzez rozszerzenie oferty kulturowej oraz pobudzenie aktywności społecznej, - rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego, - aktywna integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Zduny	Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji	- poprawa jakości życia poprzez rozszerzenie oferty kulturowej oraz pobudzenie aktywności społecznej, - kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia, - podniesienie umiejętności efektywnego uczenia uczniów szkół podstawowych, - aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym, - poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych umożliwiających integrację mieszkańców i umocnienie spójności społecznej, - promocja i rozwijanie wśród młodzieży i dorosłych kultury fizycznej, - aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Plebanka	Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji	- poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych umożliwiających integrację mieszkańców i umocnienie spójności społecznej, - podniesienie umiejętności efektywnego uczenia uczniów szkół podstawowych, - aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku poprodukcyjnym,

Źródło: Opracowanie własne.

Rewitalizacja wybranych miejscowości gminy Aleksandrów Kujawski służyć będzie podniesieniu atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla mieszkańców czy NGO, wsparciu rozwoju

kapitału społecznego oraz podniesieniu jakości życia mieszkańców, a także restauracji zabytków.

Wśród kierunków interwencji przewiduje się rewitalizację obszarów zdegradowanych, ochronę krajobrazu i ładu przestrzennego na obszarach wiejskich, planowanie przestrzenne prowadzone z uwzględnieniem realizacji koncepcji osadnictwa zwarteo, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, lokowanie nowych inwestycji, tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej, rozwój oferty osadniczej oraz oferty spędzania czasu wolnego w oparciu o turystykę kulturową, aktywną, rekreacyjną. Program przyczyni się do nadania m.in. nowych funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych przestrzeniom zdegradowanym.

Kluczowa koncepcja Lokalnego Programu Rewitalizacji bazuje na realizacji głównie **celów o charakterze społecznym** na obszarze zdegradowanym wybranym do realizacji. Wynika to z faktu nawarstwiania na tym obszarze opisanych problemów społecznych.

Zaplanowane w LPR działania rewitalizacyjne będą przynosiły efekt synergii, tj. posłużą do aktywizacji społecznej całej gminy Aleksandrów Kujawski. Zaplanowane działania będą miały także **wymiar gospodarczy, techniczny i przestrzenno - funkcjonalny**.

Planowane jest realizowanie przedsięwzięć zarówno inwestycyjnych (“twardych”), jak i “miękkich” (w tym dofinansowanych z EFS w okresie programowania UE 2014-2020). Wszystkie zaplanowane działania posłużą do osiągnięcia następujących celów ogólnych na obszarze rewitalizacji, a także pośrednio całej gminy:

- aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców,
- aktywizacja zawodowa mieszkańców,
- zwiększenie solidarności międzypokoleniowej,
- wzrost poziomu edukacji,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej,

Wszystkie te cele i wizja rozwoju wpisują się w charakter działań rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane jako kompleksowe działania, dotyczące wszystkich z ww. aspektów wpływających na sytuację kryzysową obszaru rewitalizacji. Realizowane będą w pierwszej kolejności główne (kluczowe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które wynikają z zapisów LPR, a następnie przedsięwzięcia dodatkowe (uzupełniające) zapisane w LPR. Dzięki temu rewitalizacja będzie miała spójny i zaplanowany charakter, co zwiększy skuteczność i efektywność działań.

Wyznaczony cel główny został opisany za pomocą mierzalnych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi, co przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 13. Wskaźniki do osiągnięcia w wyniku realizacji projektu.

L.p.	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym	Wartość w roku docelowym
Wskaźniki celu rewitalizacji (WARTOŚCI W ROKU 2023 WYLICZONO W OPARCIU O PPROGNOZĘ LICZBY LUDNOŚCI DLA GMIN OPRACOWANĄ PRZEZ GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE WIEKU EKONOMICZNEGO)			
1.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miejscowości Plebanka	11,95 %	10,77%
2.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miejscowości Służewo	14,59%	13,20%
3.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miejscowości Zduny	19,70 %	15,15 %
5.	Liczba dzieci do lat 17, które zostały zaktywizowane na obszarze miejscowości Służewo i Plebanka	0	90
6.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, które zostały zaaktywizowane oraz nabyły nowe umiejętności	0	100
7.	Średni wynik egzaminu/testu kończącego szkołę podstawową w stosunku do średniej wojewódzkiej ⁷	Poniżej średniej	Powyżej średniej
8.	Występowanie przestrzeni zdegradowanej na obszarze rewitalizacji	TAK	NIE
9.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	3
10.	Liczba dzieci do lat 17 na które rodzice pobierają zasiłek społeczny		
	w m. Plebanka	92,31%	76,93%
	w m. Służewo	85,65%	74,08%

Źródło: Opracowanie własne.

⁷ Ze względu na wprowadzone zmiany w systemie oświaty, dotychczasowe egzaminy szóstoklasisty nie będą kontynuowane. Mimo, że użyto wskaźnika uwzględniającego wyniki egzaminu po zakończeniu nauki w szkołach podstawowych z lat 2013-2015, analiza wskaźników realizacji założeń Programu Rewitalizacji polegać będzie na analizie wyników średnich dla szkół w gminie Aleksandrów Kujawski

Rozdział 8. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W celu wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Aleksandrów Kujawski oraz osiągnięcia założonych w nim celów zaplanowano szereg przedsięwzięć. Realizacja poszczególnych projektów ma za zadanie stopniowe wprowadzanie zmian, które w okresie do 2025 roku przyczynią się do realizacji wizji rewitalizacji. Planowane przedsięwzięcia zostały podzielone na główne oraz uzupełniające.

Na liście głównej zostały umieszczone projekty, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie jest możliwa i nie rozwiąże zdiagnozowanych sytuacji problemowych.

Tabela 14. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Obszar rewitalizacyjny (nr, nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu				Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
				Podmiot/y realizujący/projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)		Prognozowane rezultaty
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Służewo, Plebanka, Zduny	CEL REWITALIZACJI: Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji								
		1. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych (matematyka, przyroda, języki obce i informatyka)	Spoleczny	Gmina Aleksandrów w Kujawski	Działania w ramach projektu będą skierowane do uczniów, w tym mających problemy w nauce („wyrównawcze”), jak i uczniów zdolnych („rozwijających zainteresowania”). Działanie ma na celu poprawę nauczania matematyki, przyrody, języków obcych i informatyki m.in. poprzez przeprowadzenie zajęć edukacyjnych mających na celu zwiększenia efektywności oraz jakości kształcenia w szkole w Służewie poprzez wdrożenie nowoczesnych metod nauczania. W ramach działania w projekcie wezmą udział dzieci z miejscowości Służewo, Zduny i Plebanka z uwagi iż miejscowości te należą do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia. W ww. grupie zostaną uwzględnione również	1. Szkoła Podstawowa w Służewie, 87-710 Służewo ul. Toruńska 8, Działka nr 411/1	200.000,00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba uczniów objętych działaniami na rzecz poprawy jakości kształcenia – 80 (wsk. autorski) 50 os. Służewo 15 Zdun i 15 Plebanki WSKAŹNIKI REZULTATU 1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu (SZOOP) – 80 os. 2. Liczba szkół i placówek systemu oświaty	Źródła danych do pomiaru: - Listy obecności - Deklaracja uczestnictwa Moment pomiaru: w momencie przystąpienia do pierwszej formy wsparcia

				dzieci z rodzin, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Zajęcia edukacyjne, pozwolą im na niepowielanie wzorców, dzieci będą miały dostęp do zajęć na które rodzice nie mogą sobie pozwolić ze względów finansowych. Projekt realizowany będzie w oparciu o indywidualne potrzeby edukacyjne i możliwości psychofizyczne uczniów. Realizacja projektu przyczyni się do wykształcenia wśród uczniów chęci dalszej nauki matematyki, przyrody, informatyki i języków obcych oraz obejmie wyposażenie Szkoły w nowoczesne narzędzia nauczania niezbędne do zapewnienia równego dostępu do dobrej jakości kształcenia podstawowego. Zadanie 1: Wzrost kompetencji matematycznych i z języka angielskiego wśród uczniów z klasy 4-6 poprzez zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. Liczebność grup: 8 uczniów w grupie. Zajęcia realizowane będą w trakcie roku szkolnego, od września do czerwca. Pracownie Szkoły zostaną wyposażone w materiały i programy edukacyjne, stanowiska multimedialne do nauki języka obcego. Zajęcia prowadzone będą przy użyciu	wykorzystujących sprzęt TTK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 (SZOOP) 3. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych (SZOOP) – 1 WSKAŹNIKI PRODUKTU 1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie 9SZOOP) – 80 2. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TTK do prowadzenia zajęć edukacyjnych (SZOOP) – 1 3. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone

				świadomości i ekspresji kulturalnej poprzez udział uczniów w kołach zainteresowań które będą prowadzone w następującej formie: – zajęcia artystyczne – zajęcia informatyczne Kształtowanie postaw innowacyjności, kreatywności i umiejętności pracy zespołowej uczniów ma szczególny wpływ na samorealizację i rozwój osobisty, aktywne obywatelstwo, integrację społeczną. W ramach zadania uczniowie wezną udział w następujących wycieczkach edukacyjnych ☐ wycieczka: Szlakiem Piastowskim - Gniezno – Biskupin – Kruszwica ☐ wycieczka: Planetarium Toruń Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany problem za pomocą wskaźnika: - Miejscowość należy do regionu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego) (poniżej średniej wojewódzkiej). - dzieci do lat 17 na które rodzice pobierają zasiłek Celem projektu jest rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli w zakresie kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej.				

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Śłużewo, Plebanka, Zduny		2. Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Spoleczny	Gmina Aleksandrów Kujawski przy współpracy ze Stowarzyszeniem Aktywni na wsi, UKS Reszka, Stowarzyszeniem Kalimowy Zakątek, GMKLS Orzeł Śłużewo, oraz Szkołą Podstawową w Śłużewie	Projekt będzie realizowany w 4 etapach w ramach 4 grantów. Projekt skierowany będzie do: - osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej - osób w wieku poprodukcyjnym - dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny Celem niniejszego projektu jest: - podnoszenie poziomu aktywności społecznej poprzez ukierunkowanie wsparcia na aktywizację społeczną osób i rodzin dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. - realizacja programu aktywizacji społecznej dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym w szczególności dzieci i młodzieży do lat 17, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny ew. innych osób niepełnoletnich z rodzin uzależnionych od pomocy społecznej itp.). - wskazanie młodzieży potrzebnej i możliwości wyrwania się ze środowiska dziedziczenia ubóstwa.	- Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Śłużewie, 87-710 Śłużewo ul. Toruńska 8, Działka nr 411/1. 414/1 - Plebanka, zabytkowy dwór, działka nr 132/20 - Zduny, Budynek położony jest na terenie zespołu dworskiego z 4 ćw. XIX w., nr rej.: 239/A z 20.10.198	300.000,00	Ogólne wskaźniki dla całego projektu Wskaźniki produktu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (SZOOP i LSR) – 247 w tym 70 osób w wieku poprodukcyjnym (po 10 osób z Plebanki i 10 ze Zdun oraz 50 z miejscowości Śłużewo) - Liczba spotkań lub wydarzeń adresowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - (LSR) - 14 Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (SZOOP/LSR – 210 w tym 70 osób w wieku poprodukcyjnym (po 10 osób z Plebanki i 10 ze Zdun oraz 50 z miejscowości Śłużewo	Źródła danych do pomiaru: Listy obecności, dokumentacja zdjęciowa będą robione przy każdym zaplanowanym działaniu; Ewidencja projektodawcy Listy obecności na zajęciach i szkoleniach Dokumentacja zdjęciowa ocena rezultatów będące odbywała się raz na kwartał Moment pomiaru: w momencie przystąpienia do pierwszej formy wsparcia.

				uzależnienia od świadczeń społecznych czy nawet patologii. 4. umożliwienie aktywnego włączenia społ. a także zdobycie nowych umiejętności przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (w szczególności uzależnione od pomocy społecznej). Nastąpi to poprzez realizację zindywidualizowanych i kompleksowych działań i wykorzystanie różnorodnych instrumentów aktywizacji społecznej. 5. w związku z dużym zapotrzebowaniem społecznym - planuje się organizację zajęć integracyjnych dla seniorów – przeciwdziałających wykluczeniu tej grupy i mających na celu jej aktywizację społeczną. <u>ETAP I projektu skierowany do osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz dla rodzin i dzieci do lat 17 na które rodzice pobierają zasiłki rodzinne. Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</u> 1. zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych (także w okresie wakacyjnym), co przyczyni się do aktywnego i pożytecznego (a przy			2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 22 os 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (SZOOP/LSR) – 5 os. (2 os. z m. Służewo, 2 os. m. Plebanka, Zduny – 1 os.) 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu (SZOOP/LSR) – 17 os.	

				tym atrakcyjnego) zagospodarowania czasu wolnego służącego kreowaniu przedsiębiorczych i prospołecznych postaw opartych na ideach sportowych (nabycie nowych umiejętności i ich doskonalenie, współzawodnictwo sportowe i ambicja, koleżeństwo i bezinteresowna pomoc, zdrowy tryb życia, dbałość o użytkowany sprzęt i infrastrukturę). – 3 spotkania 2. organizacja zajęć sportowych (min z zakresu koszykówki, siatkówki - oprócz zagospodarowania czasu wolnego uczestnicy zajęć nabeżdżą nowe umiejętności 3. turnieje międzyszkolne w grupach rówieśniczych – 3 spotkania 4. praca z animatorem / trenerem różnych dyscyplin sportowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym np. poprzez ubóstwo czy patologię). Działaniami projektu zostaną objęte osoby i rodziny, zagrożone wykluczeniem społecznym i ryzykiem ubóstwa, zamieszkałe na terenie obszaru rewitalizowanego (Służewo, Zduny i Plebanka), w obszarze objętym LPR. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze			

				wszystkich grup wiekowych. Uczestnicy projektu zostaną objęci wsparciem specjalistycznym podwyższającym ich, umiejętności pełnienia ról społecznych, w tym rodzinnych. Projekt będzie przewidywał realizację zintegrowanych usług aktywizacyjno-integracyjnych na rzecz rodzin z zastosowaniem różnych form wsparcia, realizację usług wspierających integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym oraz aktywizację społeczną z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji. 1. osób objętych etapem – 100 (w tym: 80 os ze Służewa, 10 ze Zdun i 10 z Plebanki) Miejsce realizacji etapu: 1. Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Służewie, 87-710 Służewo ul. Toruńska 8, Działka nr 411/1 i 414/1. Wskaźniki produktu dla etapu I: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (SZOOP i LSR) – 100 - Liczba spotkań lub wydarzeń adresowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - (LSR) -8				

				Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (SZOOP/LSR –80) <u>ETAP II projektu skierowany jest do osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz rodzin, które pobierają zasiłki rodzinne na dzieci do lat 17.</u> Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zachęcać będą mieszkańców miejscowości Służewo, Plebanka i Zduny uzależnionych od korzystania z pomocy społecznej do uczestnictwa w projekcie mającym na celu organizację warsztatów motywujących. Zakres rzeczowy projektu obejmie: 1. Warsztaty umiejętności rodzicielskich prowadzone w powstałej placówce wsparcia dziennego w Plebance, których celem ma być wsparcie rodzin w prawidłowym pełnieniu swych funkcji. Planowana liczba uczestników cyklicznych warsztatów: 15 osób dorosłych (z założeniem naboru otwartego i możliwością kontynuacji udziału beneficjentów w warsztatach przez cały okres trwania projektu)			

			2. Poradnictwo specjalistyczne – dyżury psychologa w Plebance zapewniające spersonalizowane wsparcie psychologiczne wsparcie psychologiczne opiekunom faktycznym, poradnictwo rodzinne jako wsparcie rodziny w prawidłowym jej funkcjonowaniu, poradnictwo prawne dla rodzin. Dyżury specjalistów planowane na 4 godziny w miesiącu (48 rocznie). Planowana liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego to 15 osób. 3. Wspieranie 20 rodzin (tj. 60 osób) w organizacji czasu wolnego (cykl warsztatów rodzimnych). Raz w miesiącu odbywać się będą tematyczne warsztaty edukacyjne dla rodzin (m.in. zajęcia kulinarne, zajęcia na świeżym powietrzu (na terenie parku) w Plebance, promocja zdrowego stylu życia w Służewie, zajęcia czytelnicze i rękodzieła w Plebance itp.) przeprowadzenie działań animacyjno-edukacyjnych z zakresu reintegracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie. W czasie pobytu dzieci w placówce zostanie im zapewniony posiłek dostosowany do pory dnia. W ramach zadania przewiduje się 8 różnych spotkań na następujące działania:				

					a. kurs na animatora dla 5 osób co w konsekwencji przyniesie zatrudnienie animatora społeczności lokalnej – 1 os b. organizacja 2 imprez/spotkań, na świeżym powietrzu na terenie parku mających na celu integrację lokalnej społeczności c. zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych (wyciąganie z patologii poprzez sport) – nowe boisko sportowe; - 5 spotkań d. przeciwdziałanie przemocy poprzez organizację 1 pikniku integracyjnego poruszających tematykę różnego rodzaju przemocy, bezpieczeństwa, itp.; e. realizacja zajęć tematycznych dla dzieci, tj. warsztaty plastyczne, taneczne 4. Organizacja Gminnych konkursów zręcznościowo – sportowych o Puchar Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski w różnych kategoriach wiekowych we współpracy z zatrudnionym animatorem - nowe boisko sportowe – 1 Działaniami projektu zostaną objęte osoby i rodziny, zagrożone wykluczeniem społecznym i ryzykiem ubóstwa, zamieszkałe na terenie obszaru rewitalizowanego (Służewo, Zduny i Plebanka), w obszarze objętym LPR. Uczestnicy projektu zostaną objęci wsparciem		

				specjalistycznym podwyższającym ich kompetencje społeczne, umiejętności pełnienia ról społecznych, w tym rodzinnych. Projekt będzie przewidywał realizację zintegrowanych usług aktywizacyjno-integracyjnych na rzecz rodzin z zastosowaniem różnych form wsparcia, realizację usług wspierających integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym oraz aktywizację społeczną z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji. 1. osób objętych etapem – 60 osób (w tym: 40 os ze Służewa, 10 ze Zdun i 10 z Plebanki)				
				Miejsce realizacji projektu: 1. Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Służewie, 87-710 Służewo ul. Toruńska 8, Działka nr 411/1 i 414/1. 2. Plebanka, zabytkowy dwór, działka nr 132/20 Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (SZOOP i LSR) – 60 2. Liczba spotkań lub wydarzeń adresowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (LSR) -8				

				obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia w klubie seniora), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne poprzez: - zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, - pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, - zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, - zajęcia psycho-ruchowe, - 3 wyjazdy kulturalne i turystyczne. - zajęcia sportowe na wyremontowanym boisku 4. Do innych sposobów aktywizacji należyć będą organizacja imprez integracyjnych i okolicznościowych prelekcji popularyzujących aktywność społeczną i zdrowy tryb życia. Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (SZOOP i LSR) – 70 osób w wieku poprodukcyjnym (po 10 osób z Plebanki i 10 ze Zdun oraz 50 z miejscowości Służewo)				

				2. Liczba spotkań lub wydarzeń Adresowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (LSR) -6 Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (SZOOP/LSR) – 70 osób w wieku poprodukcyjnym (po 10 osób z Plebanki i 10 ze Zdun oraz 50 z miejscowości Służewo Miejsce realizacji: 1. Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Służewie, 87-710 Służewo ul. Toruńska 8, Działka nr 411/1 2. Plebanka, zabytkowy dwór, działka nr 132/20 3. Zduny, Budynek położony jest na terenie zespołu dworskiego z 4 ćw. XIX w., nr rej.: 239/A z 20.10.198 1. osób objętych etapem - 70 osób w wieku poprodukcyjnym (po 10 osób z Plebanki i 10 ze Zdun oraz 50 z miejscowości Służewo) IV ETAP skierowany jest do <u>osób bezrobotnych, rodzin, które uzyskują świadczenia z pomocy</u>			

	Aleksandrów Kujawski	enim Aktywni na wsi i Stowarzysz eniem Kalinowy Zakątek	podniesienie kwalifikacji w zakresie nowoczesnych systemów komunikacyjnych. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budujących więzi społeczne seniorów z dziećmi i młodzieżą oraz szkolenia i kursy dla seniorów). Planowane działania - organizacja warsztatów, w trakcie których seniorzy poprowadzą dla dzieci i młodzieży zajęcia kulinarne, warsztaty haftowania i rękodziela oraz inne – tematyka warsztatów związana będzie w historią regionu. -zachęcanie seniorów do podejmowania aktywności poprzez spotkania z przedstawicielami lokalnych grup – m.in. kół gospodyń wiejskich. Działalność Klubu Seniora (w ramach projektu EFS) polegać będzie na realizacji - podstawowych usług w tym pomocy codziennej, usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspok. codz. potrzeb życiowych, zapewnienie kontaktów z otocz., świadczone przez opiek. fakt. lub w postaci dziennych form usług opiek., krótkookr. dziennego pobytu, których celem jest zapew. opieki	nr rej.: 239/A z 20.10.1987		wsparcie w programie (SZOOP i LSR) – 30 (15 osób ze Służewa, 10 osób z ze Zdun i 5 osób Plebanki) 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi i świadczonymi w społeczności lokalnej w programie - 30 Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba wspanych w programie miejsce świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 15	zajęciach i szkoleniach Dokumentacja zdjęciowa Moment pomiaru: w momencie przystąpienia do pierwszej formy wsparcia.

				obowiązujących przepisach z zakresu m.in. prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego; poradnictwo psychologiczne realizowane poprzez proces diagnozowania, profilaktyki i terapii; Placówka zapewni co najmniej 8 godz. opieki. Klub na bieżąco będzie współpracował z organizacjami, instytucjami i innymi podmiotami działającymi na terenie gminy i powiatu w celu poprawy i poszerzenia usług świadczonych na rzecz seniorów. Głównym celem działalności Klubu Seniora będzie aktywizacja i integracja osób starszych. Kolejnymi ważnymi celami i zadaniami Klubów Seniora jest tworzenie nowych więzi społecznych, poprzez integrację i organizowanie wzajemnej pomocy ze stosowaniem zasady wzajemności.					
CEL REWITALIZACJI: Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji									
Kierunek działań: Poprawa jakości przestrzeni publicznej.									
Stuzewo		4. Dostosowanie infrastruktury boiska przyszkolnego celem realizacji zadań z zakresu aktywizacji społecznej	PF	Gmina Aleksandrów Kujawski	Celem projektu jest zapewnienie obiektu oraz odpowiedniej infrastruktury umożliwiającego realizację obejmującego prowadzenie szkoleń i zajęć sportowych i integracyjnych, dla planowanych projektów skierowanych dla dzieci i	Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Szłużewie, 87-710 Szłużewo ul. Toruńska 8,	612.431,00	Wskaźnik produktu: 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (SZOOP/LSR) – 1	Źródła danych do pomiaru: protokół odbioru robót, listy obecności Moment pomiaru:

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

		seniorów, osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym		młodzieży oraz dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym. W celu umożliwienia realizacji projektów w miękkiach konieczne jest podjęcie działań dostosowawczych (przebudowa oraz doposażenie). Celem nadrzędnym inwestycji jest aktywizacja osób starszych oraz wsparcie rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, oraz wsparcie dzieci do lat 17, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny a także likwidacja problemu braku infrastruktury sportowej. W tym celu niezbędne jest przeprowadzenie działań inwestycyjnych, w ramach których planowane jest przekształcenie zniszczonego boiska wielofunkcyjnego przyszkolnego na boisko ogólnodostępne. Boisko wielofunkcyjne będzie przeznaczone do gry w piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę, tenisa. Zaplanowano piłkochwyty i inne wyposażenie sportowe. Ponadto w kompleksie pojawią się elementy małej architektury, oświetlenie boisk oraz odwodnienie. Cały kompleks zostanie ogrodzony. Takie zagospodarowanie przestrzeni spowoduje wzrost aktywności mieszkańców, a tym samym	Działka nr 411/1, 414/1		Wskaźnik rezultatu 1. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów (SZOOP/LSR) - 600 (w tym 260 z obszaru rewitalizacji)	w momencie przystąpienia do pierwszej formy wsparcia.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

				przyczyni się do niwelacji niekorzystnych zjawisk społecznych. Powyższe działania przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa użytkowników boisk oraz do aktywizacji społecznej mieszkańców sołectwa Służewo i okolicznych wsi. Planuje się tu organizację zajęć sportowo – rekreacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, które przyczynią się do aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym oraz minimalizacji problemu związanego z dużą patologią i przestępczością wśród młodzieży, a także wpłyną na rodziny z ubogich rodzin, których nie stać na opłacenie treningów, czy też dojazd do profesjonalnych boisk lekkoatletycznych. W wyniku przeprowadzonych działań zmniejszy się przestrzeń zdegradowana na terenach wiejskich. Zostanie zagospodarowany teren wokół szkoły. Zmodernizowany obiekt sportowy będzie miejscem przeprowadzania spotkań integracyjnych, miejsce prowadzenia zajęć dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, a także wykorzystywane przez klub sportowy i szkołę oraz inne organizacje pozarządowe.			

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Zduny				zagospodarowany teren będzie bazą dla projektów związanych z aktywizacją osób starszych oraz skierowanych do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany problem za pomocą wskaźnika: brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych, oraz dzieci i młodzieży i/ lub istniejąca infrastruktura wymaga poprawy.	1. Zduny (Placówka będzie funkcjonowała na terenie zabytkowego dworku.) Budynek położony jest na terenie zespołu dworskiego z 4 ćw. XIX w., nr rej.: 239/A z 20.10.198	147,453,03	Wskaźnik produktu 1. Liczba nowych lub zaadaptowanych budynków przeznaczonych na cele usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności (SZOOP) – 1, Wskaźnik rezultatu: 2. Liczba osób korzystających z nowych lub zaadaptowanych budynków przeznaczonych na cele usług świadczonych na poziomie lokalnych	Źródła danych do pomiaru: Protokół odbioru robót, dane własne gminy Moment pomiaru: w momencie przystąpienia do projektu	
	5. Remont i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby realizacji usług świadczonych w środowisku lokalnym w miejscowości Zduny w gminie Aleksandrów Kujawski	T	Gmina Aleksandrów Kujawski	Projekt realizowany w ramach naboru RPKP.06.01.02-IZ.00-04-067/16 Przedmiotem projektu było przeprowadzenie remontu lokalu, istniejącego szamba i zakup wyposażenia dla potrzeb utworzenia obiektu realizującego usługi świadczone w środowisku lokalnym tzw. Klub Seniora w miejscowości Zduny, gmina Aleksandrów Kujawski. W istniejącym obiekcie znajduje się sala spotkań o pow. 45,67 m², aneks kuchenny o pow. 6,55 m, korytarz o pow. 5,45 m² oraz łazienka o pow. 6,55 m². W ramach zadania wyremontowano i utworzono: 1 pomieszcz. ogólnodost wyposażone w stoły i krzesła pełniące funkcję sali spotkań,					

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Plebanka					postaci dziennych form usług opiekuńczych i innych usług według zapotrzebowania seniorów. Infrastruktura umożliwi realizację usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w formie stacjonarnej opieki dziennej, spotkań osób starszych, przeciwdziałac ma osamotnieniu i marginalizacji seniorów, wsparciem obejmowane będą osoby niesamodzielne. Projekt jest odpowiedzialną na zdiagnozowany problem za pomocą wskaźnika: występowanie przestrzeni zdegradowanej	Plebanka, zabytkowy dwór, działka nr 132/20 (Placówka będzie funkcjonowała na terenie zabytkowego dworku.)	280306,00	Wskaźnik produktu: 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (SZOOP/LSR)– 1 Wskaźnik rezultatu: 1. Liczba osób korzystających z rozwiniętych (nowych, przebudowanych wyposażonych lub doposażonych) obiektów infrastruktury (LSR)	Źródła danych do pomiaru: Protokół odbioru robót, dane własne gminy Moment pomiaru: w momencie przystąpienia do projektu	
					6. Remont i adaptacja pomieszczeń wraz z zagospodarowaniem terenu oraz zakup wyposażenia na potrzeby utworzenia Placówki wsparcia dziennego w miejscowości Plebanka	Gmina Aleksandrów Kujawski	T			Celem projektu jest zapewnienie obiektu oraz odpowiedniej infrastruktury umożliwiającego realizację obejmującego prowadzenie szkoleń i zajęć integracyjnych, dla planowanych projektów skierowanych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym. W celu umożliwienia realizacji projektów miękkih konieczne jest podjęcie działań dostosowawczych (przebudowa oraz doposażenie). Placówka wsparcia dziennego będzie otwarta codziennie. Placówka prowadzić będzie działalność przez cały rok kalendarzowy, we wszystkie dni

				organizacji wydarzeń ważnych dla lokalnej społeczności, oraz do działań ukierunkowanych na aktywizowanie społeczności lokalnej a efektem tych działań będzie pobudzenie aktywności grup problemowych. Działania w placówce wsparcia dziennego będą prowadzone również na zrewitalizowanym terenie zarówno dla dzieci jak i osób dorosłych poprzez umożliwienia zagospodarowania czasu wolnego w sposób zorganizowany, dający możliwość rozwoju talentów i zainteresowań. Docelowym rezultatem będzie: • zmniejszenie się osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także zwiększenie działań animacyjnych w obszarze rewitalizacji. • Atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń • Poprawa stanu technicznego budynku, • Likwidowanie barier architektonicznych, • Adaptacja obiektów do pełnienia nowych funkcji społeczno-gospodarczych Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany problem za pomocą wskaźnika: występowanie przestrzeni zdegradowanej			

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Zduny, Służewo, Plebanka	7. Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski - II edycja	Społeczny	Gmina Aleksandrów Kujawski przy współpracy ze Stowarzyszeniem Aktywni na wsi i Stowarzyszeniem Kalinowy Zakątek	Projekt ten jest skierowany do 30 osób w wieku poprodukcyjnym, powstanie w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności dla osób niesamodzielnymi, w tym przede wszystkim starszych i niepełnosprawnych, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz usługi dziennych opiekunów, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka, inne formy samopomocy. Projekt będzie polegał na włączeniu seniorów z obszaru rewitalizacji do działań na rzecz społeczności lokalnej, budowanie więzi międzypokoleniowych, podniesienie kwalifikacji w zakresie nowoczesnych systemów komunikacyjnych. Projekt pozwoli na dalsze wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym. Projekt na okres dwóch lat będzie kompleksowy, nastawiony na aktywność seniorów, na zapobieganie marginalizacji, na podtrzymanie zdolności samodzielnej egzystencji, kładący nacisk na profilaktykę zdrowotną osób starszych, czemu podporządkowane zostaną wszystkie liczne działania – w sferze sportu. Kontynuacja działalności Klubu Seniora	2. Zduny, Budynek położony jest na terenie zespołu dworskiego z 4 ćw. XIX w., nr rej.: 239/A z 20.10.1987 3. Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Służewie, 87-710 Służewo ul. Toruńska 8, Działka nr 411/1, 414/1	400000,00	Wskaźniki produktu: 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (SZOOP i LSR) – 30 (15 osób ze Służewa, 10 osób ze Zdun i 5 osób Plebanki) 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystentkami i opiekunami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie - 30 Wskaźniki rezultatu: 2. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 15	Źródła danych do pomiaru: Ewidencja projektodawcy Listy obecności na zajęciach i szkoleniach Dokumentacja zdjęciowa Moment pomiaru: w momencie przystąpienia do pierwszej formy wsparcia.

				pozwoili na dalszą aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym w tym poprawę sprawności fizycznej seniorów, integrację środowisk seniorskich, przełamywanie barier psychologicznych, umożliwiające podjęcie aktywności ruchowej, zmianę wizerunku seniora w środowisku oraz podniesienie jego poczucia własnej wartości, oraz odczarowanie infrastruktury sportowej jako zarezerwowanej wyłącznie dla młodych mieszkańców Gminy. Dodatkowo realizacja projektu pozwoli zatrudnić animatora.				

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 15. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Obszar rewitalizacji		Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	
Obszar rewitalizacji: Służewo,		1			
		2			
		CEL REWITALIZACJI: Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji			
		Kierunek działań: Rozwój oferty edukacyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego. Poprawa jakości przestrzeni publicznej. Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej.			
		1	społeczne	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów oraz podniesienie kompetencji nauczycieli w Gminie Aleksandrów Kujawski	
		2	społeczne	Promocja kultury w Gminie Aleksandrów Kujawski -	
3	społeczne	Mobilna stołówka			
4	społeczne	Projekt „TATA”			
5	społeczne	Kultywowanie tradycji poprzez zakup stroju ludowego dla Kół Gospodyń Wiejskich			

Obszar rewitalizacji: Plebanka, Zduny	CEL REWITALIZACJI: Zwiększenie partycypacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu lokalnej społeczności oraz rozwój dzieci i młodzieży na terenach o niskim poziomie edukacji	
	Kierunek działań: Rozwój oferty edukacyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego. Rozwój usług opiekuńczych i społecznych. Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej. Aktywizacja społeczna osób starszych.	
	1	społeczne Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów oraz podniesienie kompetencji nauczycieli w Gminie Aleksandrów Kujawski
	2	społeczne Promocja kultury w Gminie Aleksandrów Kujawski - Mobilna stołówka
	3	społeczne Projekt „TATA”
	4	społeczne Kultywowanie tradycji poprzez zakup stroju ludowego dla Kół Gospodyń Wiejskich

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 16: Zapewnienie realizacji działań zgodnie z ideą projektów zintegrowanych

Obszar	Nr projektu	Projekt twardy EFRR		Projekt miękki EFS			
		Nazwa projektu	źródło	Obszar	Nr projektu	Nazwa projektu	źródło
Służewo	4	Dostosowanie infrastruktury boiska przyszkolnego celem realizacji zadań z zakresu aktywizacji społecznej seniorów, osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	EFRR RLKS 7.1 (LGD) PRZEDSIĘWZIECIE 1.3.1	Służewo Plebanka Zduny	2	Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Aktywizacja społeczna i aktywne integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski – II etap	LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” – Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa –EFS (granty) RPO WK-P 9.3.2

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Plebanka	6	Remont i adaptacja pomieszczeń oraz zakup wyposażenia na potrzeby utworzenia Placówki wsparcia dziennego w miejscowości Plebanka	RPO WK-P Działanie 7.1	SLUŻEWO PLEBANKA ZDUNY	2	Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” – Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa – EFS (granaty)

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR

W ramach zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji już podczas planowania projektów rewitalizacyjnych starano się zachować ich komplementarność przede wszystkim w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno – instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Zachowanie komplementarności podejmowanych działań wpłynie na zminimalizowanie problemów zdiagnozowanych na terenie gminy Aleksandrów Kujawski.

- ✓ **Komplementarność przestrzenna** – Wszystkie projekty przewidziane w programie rewitalizacji zostaną zrealizowane na obszarze rewitalizacji, który został wyznaczony przy zachowaniu zasad delimitacji. Pozytywne oddziaływanie jakie będzie się wiązało z ich realizacją wpłynie natomiast na poprawę warunków życia mieszkańców na całym obszarze gminy.
- ✓ **Komplementarność problemowa** – Wybór projektów rewitalizacyjnych został przeprowadzony w oparciu o diagnozę obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem sfery społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz gospodarczej. Projekty wybrane do realizacji mają na celu zminimalizowanie bądź zniwelowanie zdiagnozowanych problemów mieszkańców gminy. Ponadto niniejszy program rewitalizacji jest zgodny z dokumentami strategicznymi zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym, a więc już na etapie sporządzania programu rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Nazwa projektu	Wskaźnik/problem	Miejsce realizacji	Obszar oddziaływania	Powiązanie z projektem infrastrukturalnym	Powiązanie z projektem społecznym
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych (matematyka, przyroda, języki obce i informatyka)	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego) (poniżej średniej wojewódzkiej). Udział dzieci do lat 17, na które rodzice pobierają zasiłek	Służewo	Służewo, Plebanka, Zduny	Brak	Nie dotyczy

Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałani a wykluczeniu społecznemu	1. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze 2. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%). 3. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych),	Służewo Plebanka Zduny	Służewo. Plebanka, Zduny	Dostosowanie infrastruktury boiska przyszkolnego celem realizacji zadań z zakresu aktywizacji społecznej seniorów, osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem Remont i adaptacja pomieszczeń oraz zakup wyposażenia na potrzeby utworzenia Placówki wsparcia dziennego w miejscowości Plebanka Remont i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby realizacji usług świadczonych w środowisku lokalnym w miejscowości Zduny w gminie Aleksandrów Kujawski	Nie dotyczy
Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski oraz Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski – II etap	1. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%) 2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Zduny Służewo	Służewo. Plebanka Zduny	Remont i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby realizacji usług świadczonych w środowisku lokalnym w miejscowości Zduny w gminie Aleksandrów Kujawski Dostosowanie infrastruktury boiska przyszkolnego celem realizacji zadań z zakresu aktywizacji	Nie dotyczy

				społecznej seniorów, osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem	
Dostosowanie infrastruktury boiska przyszkolnego celem realizacji zadań z zakresu aktywizacji społecznej seniorów, osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	Brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych, korzystających z pomocy społecznej oraz dzieci i młodzieży i/ lub istniejąca infrastruktura wymaga poprawy	Służewo	Służewo Plebanka Zduny	Nie dotyczy	Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski – II etap
Remont i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby realizacji usług świadczonych w środowisku lokalnym w miejscowości Zduny w gminie Aleksandrów Kujawski	Występowanie przestrzeni zdegradowanej	Zduny	Służewo Plebanka Zduny	Nie dotyczy	Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski – II etap
Remont i adaptacja pomieszczeń oraz zakup wyposażenia na potrzeby utworzenia Placówki wsparcia dziennego w miejscowości Plebanka	Występowanie przestrzeni zdegradowanej	Plebanka	Służewo Plebanka Zduny	Nie dotyczy	Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu

- ✓ **Komplementarność proceduralno - instytucjonalna** – Zgodność proceduralno-instytucjonalna została szerzej opisana w rozdziale 13. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*. W celu nadzoru realizacji założeń niniejszego programu zostanie powołany zespół ds. realizacji programu rewitalizacji. Powołany zespół będzie czuwał nad zachowaniem pełnej partycypacji wszystkich beneficjentów programu (m.in. samorządu gminnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców).
- ✓ **Komplementarność finansowa** – Komplementarność źródeł finansowania została opisana w rozdziale 12. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych*. Projekty rewitalizacyjne planuje się finansować głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków własnych Gminy Aleksandrów Kujawski, a także Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gmina Aleksandrów Kujawski przeprowadziła rozeznanie w celu weryfikacji możliwości zaangażowania środków prywatnych w działania rewitalizacyjne. W rezultacie udało się włączyć w realizację projektów „miękkich” środki ze źródeł prywatnych.
- ✓ **Komplementarność międzyokresowa** – Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu będą dopełnieniem przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007 – 2013. Poniżej zaprezentowane zostały niektóre projekty zrealizowane w latach 2007 – 2013 na obszarze rewitalizacji.

Tytuł projektu	Źródło finansowania
Zakup nowoczesnego sprzętu specjalistycznego ułatwiającego kształcenie uczniów w Szkołach Podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski	RPO WK-P
Uczeń na 6 w Powiecie Aleksandrowskim - II edycja – projekt miał na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty poprzez zwiększenie dostępności do zajęć pozalekcyjnych i poza programowych.	EFS
Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji treści edukacyjnych	RPO WK-P
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkoły podstawowej	EFS
Termomodernizacja Budynku Zespołu Szkół W Służewie	WFOŚiGW

„Inwestujemy w edukację” Celem projektu był wzrost potencjału rozwoju gimnazjum w Służewie i Stawach w Gminie Aleksandrów Kujawski dzięki wdrożeniu zmodyfikowanych kompleksowych programów rozwoju rozszerzających i wzbogacających ofertę edukacyjną szkół, umożliwiającą wyrównanie szans uczniów i podnoszenia jakości kształcenia w czasie projektu. Wdrożenie powyższych programów miało na celu podwyższenie jakości funkcjonowania systemu oświaty w 2 gimnazjach (w miejscowości Służewo i Stawki) poprzez zwiększenie efektywności kształcenia.	EFS

Źródło: opracowanie własne

Rozdział 10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Program rewitalizacji został wypracowany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym należy wymienić w szczególności społeczność.

Podczas opracowania LPR dla gminy Aleksandrów Kujawski zapewniono wiele różnorodnych form partycypacji społecznej m.in. poprzez wykorzystanie wielu technik i narzędzi aktywizacji i włączenia społeczności na każdym etapie pracy nad LPR. Narzędzia/techniki badawcze miały charakter ilościowy i jakościowy oraz pośredni i bezpośredni, co pozwoliło na pomiar różnych opinii, ale także dogłębne poznanie przyczyn i źródeł występujących na obszarze rewitalizacji problemów. Na tym etapie miały miejsce również dojrzałe formy partycypacji: współdecydowanie, uczestnictwo i kontrola obywatelska. Dzięki tym działaniom udział grup interesariuszy na każdym etapie pracy nad LPR był optymalny z punktu widzenia założeń LPR i charakteru tego opracowania.

Działania partycypacyjne objęły następujące grupy interesariuszy: mieszkańcy obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, właściciele, użytkownicy wierzycieli i zarządzający nieruchomościami z OZ i OR, podmioty prowadzące/planujące działalność gospodarczą i społeczną (NGO), JST i organy władzy publicznej.

W celu zwiększenia skuteczności i efektywności partycypacji społecznej, powołany został gminny Zespół ds. Opracowania LPR (ZOLPR), który m.in. nadzorował partycypację społeczną.

Na każdym etapie działań prowadzono szeroką kampanię informacyjną (działania te będą kontynuowane podczas realizacji LPR), która obejmowała m.in.:

- umieszczenie informacji na utworzonej specjalnie podstronie internetowej poświęconej rewitalizacji (na stronie gminy i BIP) – dzięki temu wszystkie dokumenty związane z procesem przygotowania i realizacji LPR były zlokalizowane w tym samym miejscu,
- plakaty w urzędzie gminy i głównych punktach gminy,
- informacje w zwyczajowej dla gminy formie,
- informacje w prasie lokalnej i inne.

W trakcie konsultacji prowadzono również ocenę/ewaluację samego procesu konsultacji (każdy miał możliwość wypełnienia kwestionariusza i wyrażenia opinii na temat prowadzonych działań w zakresie partycypacji społecznej).

Partycypacja społeczna realizowana była na głównych etapach pracy nad LPR, jak:

- I. **diagnozowanie i wyznaczanie OZ i propozycji OR** – na tym etapie partycypacja społeczna nastąpiła przez upublicznienie (w wersji elektronicznej na www gminy i wydruk w UG) wstępnej diagnozy społecznej ww. obszarów (w tym omówione zostały problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, potencjał, wyniki analizy wskaźnikowej, etc.), uzasadnienie wyznaczonego OZ i OR i ich wizualizację. Następnie przez 21 dni zbierano uwagi pochodzące od grup interesariuszy. Partycypacją społeczną były objęte na tym etapie wszystkie grupy interesariuszy. Przeprowadzono:

- ankietę bezpośrednią (papierową),
- 1 wywiad grupowy pogłębiony (fokus) połączony z warsztatami roboczymi (miejsce spotkania dostosowane było do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych; odbyło się w godzinach, terminie i miejscu umożliwiającym udział m.in. osób pracujących, z całej gminy, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Dodatkowo w trakcie ww. badań na tym etapie były ustalane potrzeby grup interesariuszy w zakresie projektów/działań do realizacji na OR, a także problemy, z którymi interesariusze się spotykają i potencjał obszaru, także z wykorzystaniem analizy SWOT.

- II. **opracowanie LPR (programowanie)** – upubliczniono (w formie, jak na etapie I) wstępną wersję LPR i zbierano przez 21 dni od publikacji uwagi/sugestie (od wszystkich grup interesariuszy).

Wszystkie wyniki konsultacji z ww. etapów były analizowane przez Zespół ds. rewitalizacji i następnie uwzględniane w LPR bądź odrzucane (każdorazowo z podaniem uzasadnienia decyzji).

Na etapie realizacji LPR również przewiduje się partycypację społeczną. Będzie ona realizowana m.in. poprzez:

- III. **ustalenie zasad powołania i funkcjonowania Zespołu ds. realizacji LPR (ZRLPR)** (forma kontroli obywatelskiej nad PR) – powołanie nastąpi najpóźniej 2 miesiące od uchwalenia LPR w drodze rozporządzenia wójta (zapewni się udział w ZPR przedstawicieli różnych z ww. grup interesariuszy). Nastąpi upublicznienie (w formie, jak na etapie I) wstępnej wersji ww. uchwały i zbieranie uwag/sugestii min. 21 dni od wszystkich grup interesariuszy z wykorzystaniem:

- ankiety internetowej (elektroniczna),
- ankiety bezpośredniej (papierowa).

Członków ZPR wybierze się spośród zgłoszonych kandydatów, spełniających określone wymogi, wybieranych większością głosów na zapowiedzianym spotkaniu elekcyjnym (zapewni się współdecydowanie).

- IV. realizacja/wdrażanie LPR i jego monitorowanie (bieżące)/ewaluacja (nie rzadziej niż raz na 2 lata) – na tym etapie zapewni się udział grup interesariuszy (w tym osób/podmiotów korzystających ze wsparcia/projektów w ramach PR), w tym udział:

- 1) pośredni przez przygotowywane i opiniowanie przez ZPR raporty z monitoringu/ewaluacji wdrażania LPR (w tym analiza założeń i realizacji wskaźników, budżetu, celów, projektów/działań) i udział ZPR w wypracowywaniu optymalnych działań naprawczych/usprawniających wdrażanie LPR,
- 2) bezpośredni przez:
  - a) aktywny udział w realizowanych projektach w ramach LPR,
  - b) udział w badaniach na temat wdrażania PR (w tym zidentyfikowanych problemów):
    - badania ciągłe: formularz oceny wdrażania PR dostępny dla chętnych cały czas na WWW gminy i w urzędzie gminy,

- badania okresowe (min. raz na 2 lata): ankieta internetowa/bezpośrednia, min. 1 wywiad fokusowy (miejsce spotkania dostosowane do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych; w godzinach, terminach i miejscu umożliwiającym udział m.in. osób pracujących, z całej gminy, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

V. aktualizacja LPR – nastąpi jedynie w uzasadnionych przypadkach, w tym na bazie wyników monitoringu/ewaluacji LPR. Decyzję o przystąpieniu do aktualizacji LPR podejmuje wójt na uzasadniony wniosek:

- samego wójta,
- min. 2/3 członków ZPR,
- min. 250 przedstawicieli grup interesariuszy z OR (gwarantuje to współdecydowanie, co jest dojrzałą formą partycypacji).

Aktualizacja LPR może nastąpić szczególnie w sytuacji: zdezaktualizowania się danych, w tym danych do ustalenia wartości wskaźników, służących do wyznaczenia OZ i OR; realizacji wszystkich przewidzianych w LPR przedsięwzięć; pojawienie się nowych problemów, uzasadniających zmiany w LPR w zakresie rodzaju/harmonogramu/budżetu działań; pojawienie się nowych, potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych; i innych.

Opis I etapu konsultacji społecznych.

W dniach od 12 lipca do 1 sierpnia 2016 r. odbył się I etap konsultacji społecznych dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025. W tym czasie każdy mógł zgłosić swoje pomysły do powyższego dokumentu.

W czasie trwania konsultacji, dnia 12 lipca 2016 r., odbyły się spotkania konsultacyjne, mające na celu przekazanie osobom zainteresowanym informacji, czym jest rewitalizacja oraz w jaki sposób wyznacza się obszary zdegradowane (wymagające wsparcia), a spośród nich te obszary, na których możliwe jest przeprowadzenie procesu rewitalizacji. Informacje te zostały również opublikowane na stronach internetowych gminy Aleksandrów Kujawski.

Kwestionariusz konsultacyjny podzielony był na 3 części. Pierwsza dotyczyła analizy gminy Aleksandrów Kujawski pod kątem jej silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla jej rozwoju. W każdym z tych działów należało wybrać maksymalnie 5 odpowiedzi. W drugiej części można było zgłaszać propozycje projektów infrastrukturalnych („twardych”) z krótkim uzasadnieniem. Można było też podać pomysły na działania służące niwelacji

występujących problemów społecznych (projekty „miękkie”). Ostatnia część służyła scharakteryzowaniu osoby wypełniającej ankietę. Dane jakich wymagano to grupa, do jakiej należy ankietowany (mieszkaniec, właściciel nieruchomości w gminie, osoba prowadząca działalność gospodarczą w gminie itd.), płeć i wiek. Mieszkańcy byli też proszeni o podanie miejscowości zamieszkania. Dodatkowo ankietowani mieli możliwość zaznaczenia, skąd chcieliby czerpać informacje na temat działań związanych z opracowaniem programu rewitalizacji i jak oceniają prowadzone konsultacje społeczne.

W ramach I etapu konsultacji społecznych do Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wpłynęło 27 wypełnionych kwestionariuszy. Wzięło w nich udział 15 kobiet i 12 mężczyzn.

Pierwszy etap konsultacji został dobrze oceniony przez ankietowanych.

Opis II i III etapu konsultacji.

Konsultacje społeczne w formie zebrania z mieszkańcami odbyły się w terminie:

- 3 października 2016 r. godz. 15 – Świetlica wiejska w Wołuszewie (dla mieszkańców sołectwa Słońsk Dolny i Wołuszewo),
- 3 października 2016 r. godz. 18:00 – Gminny Ośrodek Kultury w Służewie (dla mieszkańców sołectwa Służewo, Plebanka i Zduny).

W ramach II i III etapu konsultacji społecznych do Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wpłynęło 18 wypełnionych kwestionariuszy.

Formularz konsultacyjny wraz z prezentacją został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski. Ponadto formularz został rozdyskrebowany w miejscach ogólnie dostępnych dla mieszkańców takich jak np. Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski. Wypełniony formularz konsultacyjny można było odesłać korespondencją listową na adres Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski, 87-700 Aleksandrów Kujawski, ul. Słowackiego 12, bądź dostarczyć osobiście. Wypełniony formularz można było także wysłać drogą mailową na adres poczty elektronicznej: rewitalizacja@gmina-aleksandrowkujawski.pl. W tym czasie każdy mógł zgłosić swoje pomysły do powyższego dokumentu.

W czasie trwania spotkań konsultacyjnych przekazano osobom zainteresowanym informacje, czym jest rewitalizacja oraz w jaki sposób wyznaczono dla gminy obszary zdegradowane, omówiono zasady programowania rewitalizacji. W ramach spotkań została omówiona także metodologia tworzenia Programu, zasady wypełniania kwestionariuszy ankietowych oraz omówiono propozycje zadań do LPR dla Gminy Aleksandrów Kujawski dla każdej miejscowości objętej LPR. Podczas spotkań mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się ze znaczeniem procesu rewitalizacji w rozwoju gminy, a także możliwościami

i zasadami pozyskania dofinansowania na przedsięwzięcia rewitalizacyjne w latach 2014-2020. W spotkaniu, które odbyło się w formie warsztatów wzięło udział 20 osób. Prowadzący szczegółowo udzielili uczestnikom spotkania odpowiedzi na pytania dotyczące zaprezentowanego podziału gminy, jak również wyboru obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Uczestnicy spotkań nie wnieśli uwag i propozycji zmian w zakresie Projektu dokumentu.

W dniach od 3 do 24 października 2016 r. można było składać pisemnie wnioski i uwagi na adres Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski, ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu i za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Większość ankietowanych osób stwierdziła, że członkowie Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji powinny być wybierani na spotkaniu elekcyjnym, a w jego skład wchodzić 7-8 osób. Kadencja Zespołu według osób, które wypełniły ankietę powinna trwać 4 lata.

Spotkania przyczyniły się do aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. Ponownie możliwe było wykorzystanie pozytywnych efektów pracy grupowej, a także wypracowywanie konsensusu uwzględniającego punkty widzenia różnych grup. Na spotkaniach diagnozowano kluczowe problemy, projektowano główne założenia i rozwiązania.

W spotkaniach brali udział pracownicy Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski, jednostek organizacyjnych Gminy, przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego oraz mieszkańcy.

Ze względu na konieczność skorygowania zapisów Programu Rewitalizacji, zgodnie z uwagami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu ogłoszono ponowne konsultacje społeczne. Ankieta składała się z pytań dotyczących zagadnień, które uległy zmianie w przedmiotowym dokumencie i została udostępniona na stronach internetowych Gminy Aleksandrów Kujawski. W czasie trwania konsultacji (05.06.18 r. – 13.06.18 r.), nie spłynęły żadne uwagi.

W dniach od 7 do 23 sierpnia 2019 roku trwały konsultacje społeczne ze względu na konieczność zmodyfikowania zapisów Programu Rewitalizacji, zgodnie z uwagami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone na podstawie Uchwały Nr XLIV/368/18 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Aleksandrów Kujawski.

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone z inicjatywą Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski w formie:

a) Konsultacji pisemnych - poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego i:

- złożenie formularza w Biurze Obsługi Patenta Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski, ul. Słowackiego 12, 87-700 Aleksandrów Kujawski,

- wysłanie formularza pocztą na adres: Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski, ul. Słowackiego 12, 87-700 Aleksandrów Kujawski,,

- wysłanie skanu formularza na adres e-mail: sekretariat@gmina-aleksandrowkujawski.pl

Materiały dotyczące przedmiotu konsultacji społecznych udostępnione były na stronie www.gmina-aleksandrowkujawski.pl oraz <http://www.bip.gmina-aleksandrowkujawski.pl> w zakładce Lokalny Program Rewitalizacji oraz wyłożone w Biurze Obsługi Patenta Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski, ul. Słowackiego 12, 87-700 Aleksandrów Kujawski.

Formularz składał się z pytań dotyczących zagadnień, które uległy zmianie w przedmiotowym dokumencie i został udostępniony na stronach internetowych Gminy Aleksandrów Kujawski. W czasie trwania konsultacji nie spłynęły żadne uwagi.

Rozdział 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały indykatywne ramy finansowe dla głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacowanymi wielkościami środków finansowych przeznaczonych na ich realizację.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

III KW 2020 – IV KW 2022 2. Animacja lokalna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu S	Gmina Aleksandrów Kujawski i przy współpracy ze Stowarzyszeniem Aktywni na wsi, UKS Reszka, Stowarzyszeniem Kalinowy Zakątek, GMKLS Orzeł Służewo, oraz Szkołą Podstawową w Służewie	300 000,00⁸	95	285 000,00	0,00	285 000,00	15 000,00 (środki własne gminy 7.000,00 oraz Gmina Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów w Alkoholowych – 3000,00)	0,00	11.1	

Służewo, Plebanka. Zdany

⁸ Projekt realizowany w formule grantowej, składający się z 4 odrębnych etapów.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Slużewo, Plebanka. Zduny	Od 01-03-2019 do 31-03-2020	3. Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski	S	Gmina Aleksandrów Kujawski i przy współpracy ze Stowarzyszeniem Aktywni na wsi i Stowarzyszeniem Kalinowy Zakątek	199 023,00	85	169 169,55	0,00	20 853,45	10 902,30 (środki własne gminy)	9000,00	9.3	9.3.2	2,7
Slużewo	II KW 2019 – II KW 2020	4. Dostosowanie infrastruktury boiska przy/szkolnego celem realizacji zadań z zakresu aktywizacji społecznej seniorów, osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	PF	Gmina Aleksandrów Kujawski	612 431,00	95	581 809,45	581 809,45	0,00	30 621,55 (środki własne gminy)	0,00	7.1		

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025

Zduny	IV KW- 2017 – I KW 2018	5. Remont i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby realizacji usług świadczonych w środowisku lokalnym w miejscowości Zduny w gminie Aleksandrów Kujawski	T		Gmina Aleksandrów Kujawski	147 453,03	73,17	107 903,06	107 903,06	0,00	39 549,97 (środki własne gminy)	0,00	6.1	6.1.2	
Plebanka	III KW 2019 – II KW 2020	6. Remont i adaptacja pomieszczeń oraz zakup wyposażenia na potrzeby utworzenia Placówki wsparcia dziennego w miejscowości Plebanka	T		Gmina Aleksandrów Kujawski	280306,00	95	266290,70	266290,70	0,00	14015,30 (środki własne gminy)	0,00	7.1		2,
Plebanka, Zduny, Służewo	III KW 2020- III KW 2022	7. Aktywizacja społeczna i aktywna integracja osób starszych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski - II edycja	S		Gmina Aleksandrów Kujawski	400.000,00	85	340 000,00	340 000,00	0,00	60 000,00 (środki własne gminy)	0,00	9.3	9.3.2	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 18. Uzupełniająca przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniająca przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					6	7	8	9
1	2	3	4	5	Środki publiczne	Środki prywatne		
Slużewo, Zduny, Plebanka	1	społeczne,	Mobilna stolówka	80 000,00	-	-	JST	-
Slużewo, Zduny, Plebanka	2	społeczne	Promocja kultury w gminie Aleksandrów Kujawski	100 000,00	-	-	JST	-
Slużewo, Zduny, Plebanka	3	społeczne,	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów oraz podniesienie kompetencji nauczycieli w gminie Aleksandrów Kujawski	750 000,00	EFŚ	-	JST	-
Slużewo, Zduny, Plebanka	4	społeczne,	Projekt „TATA”	85 000,00	EFŚ	-	JST	-
Slużewo, Zduny, Plebanka	5	społeczne,	Kultywowanie tradycji poprzez zakup stroju ludowego dla Kół Gospodyń Wiejskich	200 000,00	-	-	JST	-

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Rewitalizacja jest procesem złożonym i wymaga szczególnych działań logistycznych związanych z nadzorowaniem realizacji zapisów Programu. W związku z tym Władze Gminy Aleksandrów Kujawski, tworząc program rewitalizacji zadbały o efektywny sposób wprowadzania w życie zapisów Programu Rewitalizacji, określając odpowiednie narzędzia zarządzania.

Dlatego też na początkowych etapach tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Kujawski do 2025 r., powołano do życia Zespół do spraw opracowania Programu Rewitalizacji (ZOPR). Koordynatorem zespołu był Kierownik Wydziału Planowania Urzędu Gminy w Aleksandrowie Kujawskim, który zarządzał, monitorował oraz korygował na bieżąco działanie zespołu.

Po uchwaleniu Lokalnego Programu Rewitalizacji zarządzanie realizacją Programu powierzone zostanie wójtowi gminy Aleksandrów Kujawski (byłemu koordynatorowi ZOPR), asystentowi w projekcie przy wsparciu ZRLPR (ciało doradcze i opiniujące) oraz odpowiednim pracownikom Urzędu Gminy.

Rysunek 1. Schemat zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne.

Z chwilą uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025 Zespół do spraw Opracowanie Programu Rewitalizacji zostanie rozwiązany,

a w jego miejsce zostanie powołany Zespół ds. Realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski. Głównym koordynatorem będzie Wójt Gminy Aleksandrów Kujawski, do którego obowiązków będzie należało:

- ✓ Nadzorowanie wszelkich działań przyczyniających się do realizacji celów Programu Rewitalizacji, w tym nadzór bieżącej pracy pozostałych członków zespołu oraz nadzorowanie harmonogramu czasowego oraz finansowego.
- ✓ Raportowanie w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniami w przypadku niskiej efektywności prowadzonych działań rewitalizacyjnych) – co najmniej raz na 2 lata.
- ✓ Koordynowanie prac wdrożeniowych związanych z realizacją zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – co najmniej raz na 2 lata.

- ✓ Aktualizowanie Programu Rewitalizacji w przypadku braku efektów związanych z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub w związku ze zmianą sytuacji na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski.
- ✓ Współpraca z beneficjentami Programu w celu zapewnienia partycypacji społecznej na etapie realizacji procesu rewitalizacji na obszarze gminy Aleksandrów Kujawski.

Wsparciem dla Wójta gminy Aleksandrów Kujawski będzie asystent w postaci pracownika Urzędu Gminy zajmujący stanowisko dotyczące pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej. Zakres jego obowiązków będzie obejmował m. in.:

- ✓ Pozyskiwanie danych potrzebnych do Sprawozdań oraz bieżącego monitoringu potwierdzających efekty realizacji Programu Rewitalizacji.
- ✓ Udział w pracach związanych z konstruowaniem co najmniej raz na dwa lata sprawozdań oceniających stopień realizacji założeń Programu Rewitalizacji.
- ✓ Udział w spotkaniach partycypacyjnych z beneficjentami Programu Rewitalizacji podczas jego realizacji.

W celu zapewnienia pełnej partycypacji społecznej już po przyjęciu programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski w skład zespołu wejdą również mieszkańcy, przedsiębiorcy i inne podmioty działające na terenie Gminy. Wybór kandydatów pozostałych członków Zespołu ds. realizacji programu rewitalizacji zostanie poprzedzony zbieraniem kandydatur przez minimum 21 dni. Ogłoszenie dotyczące naboru zostanie zamieszczone na stronie internetowej gminy Aleksandrów Kujawski oraz stron Biuletynu Informacji Publicznej Gminy. Wybór nastąpi w z góry określonym terminie w miejscu do tego przeznaczonym, a kandydaci zostaną wybrani większością głosów na wyżej opisanym spotkaniu elekcyjnym. Poza wyżej wymienionymi działaczą będą pozostali członkowie Zespołu Realizacji Programu Rewitalizacji oraz pracownicy odpowiednich referatów Urzędu Gminy w Aleksandrowie Kujawskim. Pozostali członkowie ZRPR będą prowadzić działalność doradczą i opiniotwórczą w odniesieniu do prac głównego koordynatora.

Rozdział 13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

System monitoringu i oceny skuteczności działań jest kluczowym elementem w fazie realizacji Programu Rewitalizacji. W niniejszym rozdziale zostanie omówiony sam proces

kontroli oraz nadzoru postępu prac związanych z realizacją Programu Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski.

Podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie monitoringu oraz ocenę będzie Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji, który szerzej został opisany w rozdziale 12. W skład ZRPR wchodzić będą władze samorządowe gminy Aleksandrów Kujawski wraz z wydelegowanym pracownikami Gminy oraz wybranymi podczas spotkania elekcyjnego mieszkańcami, przedsiębiorcami i innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski. Gmina będzie przekazywać raz na dwa lata do IZ RPO WK-P sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego, czyli tych które posłużyły do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Schemat postępowania w przypadku monitoringu został przedstawiony na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Schemat monitoringu i oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne.

Monitoring programu rewitalizacji będzie się odbywał w oparciu o poniższe wskaźniki, które posłużyły do wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Aleksandrów Kujawski.

L.p.	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym	Wartość w roku docelowym
Wskaźniki celu rewitalizacji (WARTOŚCI W ROKU 2023 WYLICZONO W OPARCIU O PPROGNOZĘ LICZBY LUDNOŚCI DLA GMIN OPRACOWANĄ PRZEZ GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE WIEKU EKONOMICZNEGO)			
1.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miejscowości Plebanka	11,95 %	10,77%
2.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miejscowości Służewo	14,59%	13,20%
3.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miejscowości Zduny	19,70 %	15,15 %
5.	Liczba dzieci do lat 17, które zostały zaktywizowane na obszarze miejscowości Służewo i Plebanka	0	90
6.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, które zostały zaaktywizowane oraz nabyły nowe umiejętności	0	100
7.	Średni wynik egzaminu/testu kończącego szkołę podstawową w stosunku do średniej wojewódzkiej ⁹	Poniżej średniej	Powyżej średniej
8.	Występowanie przestrzeni zdegradowanej na obszarze rewitalizacji	TAK	NIE
9.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	2
10.	Liczba dzieci do lat 17 na które rodzice pobierają zasiłek społeczny w m. Plebanka w m. Służewo	92,31% 85,65%	76,93% 74,08%

⁹ Ze względu na wprowadzone zmiany w systemie oświaty, dotychczasowe egzaminy szóstoklasisty nie będą kontynuowane. Mimo, że użyto wskaźnika uwzględniającego wyniki egzaminu po zakończeniu nauki w szkołach podstawowych z lat 2013-2015, analiza wskaźników realizacji założeń Programu Rewitalizacji polegać będzie na analizie wyników średnich dla szkół w gminie Aleksandrów Kujawski

Spis tabel:

Tabela 1. Nawiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategiczno - programowych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.....	5
Tabela 2. Nawiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategiczno - programowych na poziomie lokalnym.....	6
Tabela 3. Wybrane dane statystyczne dot. gminy Aleksandrów Kujawski.	8
Tabela 4. Wybrane dane demograficzne dotyczące gminy Aleksandrów Kujawski.	9
Tabela 5. Zmiana liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2015 roku w porównaniu do roku 2008.....	10
Tabela 6. Poziom zwodociągowania i skanalizowania gminy na tle województwa i kraju.....	12
Tabela 7. Zidentyfikowane problemy w Gminie Aleksandrów Kujawski.....	14
Tabela 8: Miejscowości gminy Aleksandrów Kujawski.....	16
Tabela 9: Analiza wybranych wskaźników społecznych (stan na dzień 08.03.2016 r.).....	17
Tabela 10: Analiza występowania przestrzeni zdegradowanej oraz problemów ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej (stan na koniec 2016r.).....	22
Tabela 11. Powierzchnia oraz ludność miejscowości wybranych do obszaru rewitalizacji. ...	30
Tabela 12. Cele rewitalizacji w poszczególnych miejscowościach.	47
Tabela 13. Wskaźniki do osiągnięcia w wyniku realizacji projektu.	49
Tabela 14. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	51
Tabela 15. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	80
Tabela 16: Zapewnienie realizacji działań zgodnie z ideą projektów zintegrowanych	81
Tabela 17. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.	94
Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.	98

Spis fotografii:

Fotografia 1. Jezioro Służewskie (4,71 ha).....	34
Fotografia 2. Zabytkowy park dworski w Służewie.	34
Fotografia 3. Wyremontowana parkowa muszla.....	35
Fotografia 4. Gminna Orkiestra Dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej.	37
Fotografia 5. Dwór w Zdunach – 2015 rok.....	39
Fotografia 6. Park dworski w Zdunach.	40
Fotografia 7. Zabudowa wsi Zduny.	41
Fotografia 8. Dwór w miejscowości Plebanka.....	43

Spis wykresów:

Wykres 1. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.....	11

Spis rysunków:

Rysunek 1. Schemat zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji..... 100
Rysunek 2. Schemat monitoringu i oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji..... 102

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Bartczak